

HRVATSKI VOJNIK

Broj 46./47. Godina II. 12. kolovoza 2005. www.hrvatski-vojn timer.hr BESPLATNI PRIMJERAK

KNN-50-93

1995.

2005.

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771330 500003

Bili su to dani ponosa i slave za sve hrvatske branitelje i domoljube, dani čiju važnost i veličinu ni svi događaji u proteklih deset godina nisu uspjeli umanjiti, dani kojih se danas s ponosom sjećamo i sa zahvalnošću ih slavimo, dani pobjede... Ovih se dana i svi hrvatski mediji prisjećaju tih događaja. I dok su oči cijele Hrvatske bile uprte u Knin, gdje se slavio veliki jubilej, bilo je i onih koji se tih dana sjećaju s tugom i sjetom. Jedan od njih je i desetogodišnji Samoborac Mislav Golubić, dječak prekrasnih plavih očiju za koje njegova majka kaže da su iste očeve. No, njegov ih otac nikada nije vidio, a Mislav oca zna samo s fotografija. Pojasnili su mu kad je malo porastao da je otac poginuo u Oluji kao i još mnogi. San o hrvatskom stijegu na kninskoj tvrđavi mnogi nisu doživjeli. Svi oni bili su prvi kad je trebalo i stoga valja podsjetiti - Dan pobjede i domovinske zahvalnosti slavimo njima u čast.

M. ALVIR

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morh.hr)
Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@morh.hr)
Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morh.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morh.hr)
Urednici rubrika: Marija Alvir
(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić
Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)
Prijevod: Jasmina Pešek
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić
Lektor: Lidija Bogišić
Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 4568-699;
fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informira-
nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-
platnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:
MORH
Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojniki.hr>
E-mail: hrvajnik@morh.hr
Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2005.

Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

U Kninu obilježen Dan pobede i domovinske zahvalnosti i 10. godišnjica Oluje

"Legalnost i legitimnost operacije Oluja nikada nitko nije mogao dovesti u pitanje, neće to nikada ni moći. Mi smo na tu operaciju imali pravo", poručio je predsjednik Stjepan Mesić

Strana 4

Održana jubilara 290. sinjska alka

Dan je alke, 7. kolovoza, dan koji Sinjani iščekuju cijele godine, dan kada se obistinjuju riječi narodnog pjesnika "Legende će slaviti našu povijest davnu, a mi čuvati tradiciju slavnu"

Strana 12

Stipan RADIĆ, prvak u tajlandskom boksu i ročnik sportske satnije

"Imam četiri naslova prvaka Hrvatske, a prošle godine osvojio sam naslov juniorskog prvaka svijeta u low-kicku ili kick-boxu. Mislim prijeći u profesionalce. Konačan cilj je K-1," u razgovoru nam je rekao ambiciozni Stipan...

Strana 16

London pod napadom

Već je dugo većini stručnjaka i građana bilo jasno da London predstavlja poželjnu metu napada raznim terorističkim skupinama - od Irske republikanske armije do čitavog niza raznih grupacija islamskih fundamentalista. Neposrednost te opasnosti ipak nije bila očita u svakodnevnome životu grada

Strana 24

Naslovnica izradio Predrag BELUŠIĆ

U Kninu obilježen Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i 10. godišnjica Oluje

Legalnost i legitimnost Oluje je neupitna

“Legalnost i legitimnost operacije Oluja nikada nitko nije mogao dovesti u pitanje, neće to nikada ni moći. Mi smo na tu operaciju imali pravo”, poručio je predsjednik Stjepan Mesić, dodavši kako je operacija Oluja bila vrhunac rata u kojem je najveći heroj bio narod

Leida PARLOV
snimio Tomislav BRANDT

Nema te sile, nema te snage, nema tih oblaka koji mogu zatamniti čistoću i opravdanost Oluje koja je doista krunska vojno-redarstvena operacija u Domovinskom ratu - rekao je Vladimir Šeks

Knin i Kninjani danima su se pripremali kako bi što svečanije i dostojanstvenije obilježili zasigurno jedan od najvećih događaja u svojoj, ali i cjelokupnoj novijoj hrvatskoj povijesti - Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i 10. godišnjicu vojno-redarstvene operacije Oluja. Na gradskim je ulicama od ranog jutra vladala svečarska atmosfera, hrvatske zastave vijorile su se na mnogim gradskim fasadama, mnoštvo se tiskalo na ulicama, pjesma i druženje bili su na svakom koraku, a bilo je naravno i puno posla za djelatnike osiguranja. Središnjoj svečanosti 5. kolovoza u Zvonimirovu gradu nazočili su najviši državni dužnosnici na čelu s predsjednikom Stjepanom Mesićem, predstavnici zakonodavne, izvršne i sudske vlasti, pripadnici Hrvatske vojske i policije, sudionici Oluje te brojni

drugi uzvanici i građani iz cijele Hrvatske.

Podizanje državne zastave na kninskoj tvrđavi i ispaljivanje počasnih plotuna iz kninske vojarne “Andrija Matijaš Pauk”, označilo je početak svečanosti čija je središnja ceremonija održana na gradskom stadionu NK “Dinara”. U svečanom mimohodu, na prepunom su se stadionu postrojili ešaloni Hrvatske vojske, Ministarstva unutarnjih poslova i udruga proizašlih iz Domovinskog rata. Prvi u nizu bio je ešalon zastava svih postrojbi koje su sudjelovale u vojno-redarstvenoj operaciji Oluja koju su združenim snagama izvele hrvatske vojne i policijske postrojbe, a ratne su zastave nosili pripadnici ročnog sastava oružanih snaga Republike Hrvatske. Nakon što je zamjenik načelnika GS-a OSRH general pukovnik Slavko

■ *Oluja je simbol odlučnosti hrvatskog naroda. Oluja je ključni događaj koji je osigurao budućnost Hrvatske, istaknuo je premijer Sanader*

Barić podnio prijavak vrhovnom zapovjedniku OS-a Stjepanu Mesiću koji je potom pregledao svečani postroj, minutom šutnje odana je počast svim poginulim braniteljima u vojno-redarstvenoj operaciji Oluja.

Na Oluju smo imali pravo

"Mi danas slavimo, zahvaljujemo i odajemo počast", rekao je predsjednik Mesić, zahvalivši svima koji su na svojim plećima iznijeli teret Domovinskog rata te je odao počast onima koji su u toj borbi nesebično dali ono što najviše čovjek može dati, svoje živote. Predsjednik Mesić je naglasio kako legalnost i legitimnost operacije Oluja nikada nitko nije mogao dovesti u pitanje, neće to nikada ni moći. Mi smo na tu operaciju imali pravo, dodavši kako je operacija Oluja bila vrhunac rata u kojem je najveći heroj bio narod. "Zato se s dubokim poštovanjem klanjam hrvatskom narodu i svim građanima Republike Hrvatske koji su ponosno i hrabro, u početku daleko slabiji od neprijatelja, prihvatili borbu i doveli je do pobjedonosnog završetka. Zahvaljujemo i onome tko je bio na čelu Hrvatske, predsjedniku RH dr. Franji Tuđmanu" kazao je predsjednik Mesić. Istaknuo je kako je postavljanje temelja moderne hrvatske države dovršeno prije deset godina te kako se u proteklom desetljeću napravilo mnogo, ali je napomenuo da demokraciju treba nastaviti i dalje graditi, a pravnu državu učvršćivati. Rekao je i da oni koji su se ogriješili o zakone ratovanja i humanost zaslužuju osudu te da trebaju biti pozvani na odgovornost. Pozvao je sve da nauče živjeti u toleranciji i različitosti. "Ova naša Hrvatska ima budućnost, a samo o nama ovisi kakva će ta budućnost biti. Učinimo je takvom da ćemo

■ *Ova naša Hrvatska ima budućnost, a samo o nama ovisi kakva će ta budućnost biti, poručio je predsjednik Mesić*

Predsjednik Mesić u pratnji general pukovnika Slavka Barića u pregledu svečanog postroja

Oluja je simbol odlučnosti hrvatskog naroda. Ona je u temeljima naše budućnosti kao obveza prema svim žrtvama Domovinskog rata da za budućće naraštaje nastavimo graditi Hrvatsku kao slobodnu, modernu i miroljubivu europsku zemlju, rekao je premijer Sanader istaknuvši i da je potrebno govoriti o Oluji i ne dopustiti da ti dani ponosa i slave padnu u zaborav. Oluja je veličanstvena akcija, planirana radi oslobađanja hrvatskog teritorija i to je jedina i potpuna istina, rekao je premijer

■ Vijenac je na gradskom groblju u Kninu položio i izaslanstvo MORH-a na čelu s ministrom Berislavom Rončevićem

svojim djelom svi moći biti ne samo zadovoljni nego i ponosni," kazao je predsjednik Mesić.

Govoreći o Oluji premijer Ivo Sanader je između ostalog rekao kako ona predstavlja prekretnicu u suvremenoj hrvatskoj povijesti, te kako je Olujom zaokruženo stvaranje hrvatske države. "Oluja je simbol odlučnosti hrvatskog naroda. Ona je u temeljima naše budućnosti kao obveza prema svim žrtvama Domovinskog rata da za buduće naraštaje nastavimo graditi Hrvatsku kao slobodnu, modernu i miroljubivu europsku zemlju" rekao je premijer Sanader te je dodao kako je Hrvatska tom akcijom pokazala da je sposobna osloboditi zemlju i pridonijeti širenju mira i stabilnosti u Europi. Istaknuo je i da je potrebno govoriti o Oluji i ne dopustiti da ti dani ponosa i slave padnu u zaborav, te da je osobito potrebno odvojiti operaciju Oluja od - kako je rekao - nečasnih djela, štetnih i tragičnih postupaka pojedinaca koji su se dogodili prije pune uspostave državne vlasti na oslobođenom području. "Nitko ne smije imati iluzija. Oluja je veličanstvena akcija, planirana radi oslobađanja hrvatskog teritorija i to je jedina i potpuna istina," rekao je premijer Sanader te zaključio kako je Oluja ključni događaj koji je osigurao budućnost Hrvatske.

Bitka svih bitaka

U ime Hrvatskog sabora Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i 10.

godišnjicu vojno-redarstvene operacije Oluja svima je čestitao i predsjednik sabora Vladimir Šeks. "Oluja je bitka svih bitaka, završna i zadnja bitka u Domovinskom ratu, zadnja oružana bitka u hrvatskoj prošlosti, a nadajmo se i u budućnosti" rekao je Šeks. Oluju je ocijenio kao osloboditeljsku, obrambenu akciju kojom je skršena zločinačka paradržava. Šeks je rekao i kako se ne može opravdati ono što se događalo nakon Oluje iz osvetničkih ili kriminalnih nagona, ali je i naglasio da to ne može zatamniti pravednost, legitimnost, obrambenost i veličinu Oluje. "Nema te sile, nema te snage, nema tih oblaka koji mogu zatamniti čistoću i opravdanost

Misa za domovinu u crkvi sv. Ante

Misa za domovinu, kojoj su nazočili najviši državni dužnosnici održana je u crkvi svetog Ante, a svečano euharistijsko slavlje predvodio je vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac koji je u prigodnoj homiliji rekao kako je Oluja bila svojevrsno oslobađanje povijesti hrvatskog naroda od mnogih stvarnih, ali i umjetno nametnutih oklonosti i predrasuda. Oluja je, rekao je Jezerinac bila izraz zrelosti hrvatskog naroda da napokon ostvari, obrani i sačuva svoju državu, ali je isto tako bila i izraz moralne sposobnosti hrvatskog naroda da u danom trenutku, uz minimum žrtava, brzo oslobodi najveći dio do tada okupiranog teritorija. "U tom svjetlu," istaknuo je mons. Jezerinac, "Oluja je bila ne samo politički legitimna i pravno legalna nego i moralno dopuštena". Rekao je i kako radi povijesne istine treba žaliti za svakim mogućim ekscesom koji se dogodio na oslobođenom teritoriju nakon vojnički izvrsno izvedene akcije, te je dodao kako su to bili izolirani čini koji ne mogu zamračiti povijesnu istinu o pravednosti poduzete oslobodilačke akcije i cijelog Domovinskog rata.

■ Na kninskom gradskom stadionu postrojeni pripadnici OSRH, MUP-a i udruga proizašlih iz Domovinskog rata

Oluje koja je doista krunska vojno-redarstvena operacija u Domovinskom ratu", rekao je Šeks te zaključio kako zbog svih onih koji su sudjelovali u Domovinskom ratu i položili svoje živote na oltar Domovine ne smijemo dopustiti nikome da kriotvori istinu o Domovinskom ratu.

Načelnik GS-a OSRH general zbora Josip Lucić u svom je govoru podsjetio na 4. kolovoza 1995. kad je točno u 5 sati ujutro započela takako je rekao - briljantna vojno-redarstvena operacija koja je dala jasno obilježje novijoj hrvatskoj povijesti. Spomenuo je i kako je Oluja uslijedila nakon sustavnog planiranja i pripremanja cjelokupnog hrvatskog društva, a posebno Hrvatske vojske za oslobađanjem okupiranih prostora Republike Hrvatske. "Oluja je bila odlučujuća bitka, operacija za oslobodenje Republike Hrvatske u kojoj je došlo do izražaja jedinstvo zapovijedanja, iznenađenje i silina udara", kazao je general Lucić. Hrvatskim je građanima poručio kako se i danas mogu pouzdati u svoje oružane snage. "Izgradili smo oružane snage koje su spremne djelovati u kompleksnom i zahtjevnom međunarodnom okruženju," rekao je načelnik GS-a te je dodao kako nova vremena pred OS stavljaju nove zadaće, a da su iskustva iz Do-

movinskog rata za OS neprocjenjivo bogatstvo koje služi kao temelj i za uspjeh na međunarodnoj razini.

Knin dobio veleučilište

Svečanost na gradskom stadionu završila je prigodnim letačkim programom. Nebom iznad Knina najprije je preletio MiG 21, za tu prigodu posebno obojen u crveno-bijela polja hrvatske šahovnice, a potom je uslijedio prelet formacije MiG-ova 21, lakih školskih zrakoplova Pilatusa PC-9 i helikoptera na

čelu s prvim zarobljenim helikopterom Stara Frajla, a letački program je završio efektinim izbacivanjem tisuću toplinskih mamaca iz dva transportna zrakoplova AN-32 B. Nažalost zbog vrlo jakog vjetro izostao je najzanimljiviji dio programa kojim je bilo predviđeno spuštanje padobranaca i akrobacije naše akroskupine, čija je to ujedno bila i prva javna promocija. No ukupna organizacija i provedba svih aktivnosti i angažman sudionika bili su na razini za pohvalu koju je na kraju svima uputio ministar Rončević.

Najviši državni dužnosnici nazočili su i misi za domovinu koja je održana u crkvi svetog Ante, a potom su se prepunom središnjom gradskom ulicom uputili do Marulićevog trga gdje je otvoreno kninsko veleučilište "Marko Marulić" koje će raditi po Bolonjskom procesu a imat će tri smjera, ekonomiju, poljoprivredu krša i prehrambenu tehnologiju. Na Dan pobjede i domovinske zahvalnosti Knin je dobio i spomenik Marku Maruliću, rad akademskog kipara Slavomira Drinkovića. To je treći spomenik Marku Maruliću u Hrvatskoj, a otkrivajući spomenik ocu hrvatske književnosti premijer Sanader je rekao kako je on simbol budućnosti Hrvatske.

Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i deseta godišnjica vojno-redarstvene operacije Oluja, osim u Kninu obilježeni su prigodnim manifestacijama diljem Hrvatske. ■

■ Visoki uzvanici razgledali su i izložbu tematski vezanu uz Oluju na kninskoj tvrđavi

Ministar obrane Berislav Rončević na tiskovnoj konferenciji u Zemunik

MiG-ovi na hrvatskom nebu do 2010.

“U proteklu godinu i pol ispravnost letачke tehnike koja je u operativnoj uporabi podignuta je s 28% na sadašnjih 70%. Naravno, želimo dostići maksimum, planirat ćemo svoja sredstva i za remont i za dodatna moderniziranja u idućim godinama”, najavio je ministar Rončević. Resursi MiG-ova su do 2010., nakon čega se ne bi išlo u obnovu postojećih kapaciteta nego bi se krenulo s novim programom, ali još nije definirano koji će to biti tip zrakoplova

Tekst i fotografije Marinko KARAČIĆ

U povodu obilježavanja desete godišnjice VRO Oluja i sudjelovanja HRZ-a i PZO-a u letaćkom programu u Kninu u vojarni “Zemunik” održana je tiskovna konferencija na kojoj su gostovali ministar obrane Berislav Rončević, zapovjednik HRZ-a i PZO-a brigadni general Viktor Koprivnjak, zamjenik zapovjednika HKoV-a i čelnik Provedbenog odbora programa obilježavanja Oluje general pukovnik Mladen Kruljac i brigadir Vlado Bagarić, načelnik stožera HRZ-a i PZO-a.

Na početku “pressice” brigadir Bagarić je u ulozi zapovjednika NOS-a HRZ-a i PZO-a za program obilježavanja godišnjice Oluje naglasio da ta aktivnost HRZ-a i PZO-a po svim elementima ima obilježja vojne vježbe i da se u tom opsegu nije održala u zadnjih sedam godina. Iznio je i podatak da će u zrakoplovnom ešalonu sudjelovati ukupno 117 pilota, zrakoplovnih tehničara i padobranaca od čega 80% čini mlađi naraštaj školovan u HV-u. Postignuti su svi ciljevi vježbe čime je povećana spremnost grane HRZ-a i PZO-a u pro-

vedbi njezinih namjenskih zadaća, zaključio je brigadir Bagarić.

Odgovarajući na upite novinara o troškovima obilježavanja godišnjice Oluje ministar Rončević je istaknuo da za porezne obveznike nema nikakvih dodatnih troškova jer se cijeli program financira iz redovitih sredstava. “Mi smo promišljali da je ovo odlična prilika za vježbu kojom će HRZ i PZO nakon provedenog moderniziranja i obnavljanja resursa prezentirati svoja znanja i vještine i vjerujem da će to na najbolji mogući način i iskoristiti”, istaknuo je Rončević, te dodao da je u proteklu godinu i pol ispravnost letачke tehnike koja je u operativnoj uporabi podignuta s 28% na sadašnjih 70%. “Naravno, želimo dostići maksimum, planirat ćemo svoja sredstva i za remont i za dodatna

moderniziranja u idućim godinama”, najavio je ministar obrane.

Osvrnuvši se na problem odljeva letачkog i ostalog

■ **Angažiranje snaga HRZ-a na obilježavanju Oluje neće iziskivati dodatne troškove i bit će financirano iz redovitih sredstava, kazao je ministar**

Ministar Rončević je najavio kako će se u idućim godinama planirati sredstva za remont i dodatno moderniziranje letачke tehnike

stručnog kadra, Rončević je to usporio s odljevom kadra iz cijelog sustava državne uprave zbog manjih plaća, ali u ovom trenutku jednostavno se moraju pratiti potrebe ukupnosti sustava.

Odgovarajući na medijska nagađanja kako bi Hrvatska uskoro trebala nabaviti eskadrilu zrakoplova F-16, ministar Rončević je naglasio da su resursi MiG-ova do 2010., nakon čega se ne bi išlo u obnovu postojećih kapaciteta nego bi se krenulo s novim programom, ali još nije definirano koji će to biti tip zrakoplova.

Brigadni general Viktor Koprivnjak istaknuo je da HRZ i PZO redovito obavlja svoje zadaće bez obzira na pripreme za letачki program u Kninu. Ako se pokaže potreba za medicinskim letom ili gašenjem požara, letjelice će biti izdvojene iz ešalona i krenuti na svoju primarnu zadaću. General Koprivnjak je iznio podatak da je samo od prebaziranja u Zemunik od 27. srpnja HRZ prevezao 15 bolesnika i obavio 66 protupožarnih letova izbacivši 22.112 tona vode na požarišta. ■

Stožerni časnici

Unutar 5.HRV CON-a osim voda vojne policije djeluje skupina stožernih časnika koji obnašaju važne i dinamične dužnosti, kako bi rad i funkcioniranje ISAF-a bili bolji i potpuniji. Na taj način OSRH pridonose svojim malim, ali važnim obolom u radu ISAF misije

Iz Afganistana Robert MIKAC

Posao časnika za vezu (*liaison officer*), obnašaju dvojica hrvatskih časnika: bojnik Ivica Raguž na razini HQ ISAF-a i satnik Frano Tokić u ime KMNB-a. Taj posao se definira kao kontakt osobe između vojnih snaga tj. ISAF-a i nevojnih organizacija, u svrhu osiguranja međusobnog razumijevanja i jedinstvenog djelovanja. Časnik za vezu također ima ovlasti prezentirati ISAF i njegovu ulogu u ime zapovjednika ISAF-a, te mu također služi kao savjetnik u smislu pravodobnog skupljanja informacija izravno s terena od osoba za kontakt iz svog područja odgovornosti. Stoga časnik za vezu ponajprije mora biti iskusan i mora biti od potpunog povjerenja zapovjednika. Obojici naših časnika to je druga misija u Afganistanu.

Satnik Tokić na koordinativnom sastanku s KCP osobljem

Brojne zadaće časnika za vezu

Na razini HQ ISAF-a bojnik Raguž obavlja poslove koji su vezani uz dogovaranje sastanaka predstavnika ISAF-a s lokalnim afganistanskim autoritetima, prikuplja informacije bitne za sigurnosne prosudbe i sigurnost ISAF snaga te organizira pružanja medicinske potpore VIP osobama afganistanskih vlasti.

Satnik Tokić radi kao časnik za vezu KMNB sa KCP-om (Kabul City Police). Gotovo svakodnevno sudjeluje na koordinativnim sastancima između ISAF osoblja i ključnog KCP osoblja. Tijekom svog radnog dana

obilazi pojedine od 30 PD-a (*Police Districta* u sastavu KCP-a), te odlazi na mjesta izvanrednih događaja i incidenata. Po završetku radnog dana piše službeno izvješće o spoznajama koja je prikupio tijekom dana. Vrlo važnu dužnost obnaša i satnik Hrvoje Luketić stožerni časnik u KMNB-u HQ/G3 Ops (trenutačne operacije)/JOC (*Joint Operation Center*), u ulozi voditelja smjene operativnog dežurstva.

Posao satnika Luketića je vrlo stresan i nepredvidiv, u što smo se imali prilike uvjeriti mnogo puta tijekom misije. Njegove dužnosti i odgovornosti obuhvaćaju nadziranje i koordinaciju operacija KMNB-a. Reagirane na sve incidente, upozorenja i koordinacija svih postrojbi unutar područja operacija KMNB-a, analizu obavještajnih izvješća, prikupljanje dnevnih izvješća podređenih postrojbi i izradu dnevnih izvješća brigade, izradu prezentacija, te drugi niz dužnosti. Radeći na mjestu voditelja smjene u JOC-u nalazi se u središtu zbivanja na razini brigade i prvi je koji saznaje mnoge važne i potrebne informacije i kao takve ih prosljeđuje

na niže ustrojbene cjeline poput MNMP satnije.

Zahjevan i odgovoran posao

Unutar djelokruga vojne policije djeluje bojnik Robert Car, časnik koji u ISAF HQ obnaša dužnost zamjenika *Force Provost Marshala*, i ima nemali broj dužnosti i obveza. Uz dnevne obveze odrađuje poslove vezane uz koordinaciju i provedbu osiguranja, projekte vezane uz afganistansku policiju, stožerni rad u HQ ISAF, koordinaciju vojnih policija, sudjelovanje na raščlambi u operativnoj središnjici HQ ISAF-a u ime ureda *Force Provost Marshalla*, kao i niz drugih dužnosti.

U sastavu 5.HRV CON-a nalazi se izdvojeni element potpore, NSE (*National Support Element*), koji čine voditelj natporučnik Hrvoje Matijević, administrativni dočasnik skupnik Kadabec i mehaničar razvodnik Čavlović. Osnovne zadaće NSE-a su materijalna i financijska potpora cjelokupnom kontingentu. NSE nalazi uporište u osiguravanju potpore kontingentu oslanjajući se na njemačke kapacitete, lokalno tržište te nabavu iz Hrvatske.

Posao stožernih časnika je zahtjevan i podrazumijeva preuzimanje dosta odgovornosti, komunikativnosti i sposobnosti približavanja ljudima, nužan je visoki stupanj engleskoga kao i poznavanje stožernog rada. Osim toga časnici za vezu moraju biti upoznati i s osnovama dari jezika kako bi mogli odmah u početku ostvariti dobre odnose s lokalnim stanovništvom. Također moraju poznavati etničke strukture Afganistana, povijesne uzroke sukoba, predstavnike najvažnijih zaraćenih skupina, te ulogu religije na afganistansko društvo. ■

Tare, vozi polako!

Tariq ima izvanredan refleks, ali je, što bi rekli psiholozi za "živčana hajvana", odviše agresivan. Tariq i dok klanja, klanja dvjesto na sat. I ne može se suzdržati kad se žena vuče preko puta, pa onda požuri kad ugleda Tariqa kako dolijeće i pokušava se iščupati iz blata, i ona joj nanula ostane nasred puta...

Iz Indije Davor ČULJAK

Tariq me vozi krivudavim uskim strmim razlokanim putevima pakistanskim. Ovdje ne uzimaju sa sladostrašću 500 kuna za zaboravljeni pojas, pa ja nevezano observiram. Svjetla ne pale ni noću a kamoli danju, a nula promila je propisao sam Allah na početku, dok se još nisu pojavila nadnaravna bića u plavom. A Tariq žuri, to mu je u krvi, nikakav ga prijekor ni kazna ne mogu usporiti. Kažem mu: "Dobro Tariq, svi smo mi na ovom svijetu privremeno, ali ne moraš na tome inzistirati". Tariq ima izvanredan refleks, ali je, što bi rekli psiholozi za "živčana hajvana", odviše agresivan. Tariq i dok klanja, klanja dvjesto na sat. I ne može se suzdržati kad se žena vuče preko puta, pa onda požuri kad ugleda Tariqa kako dolijeće i pokušava se iščupati iz blata, i ona joj nanula ostane nasred puta. Onda Tariq precizno pregazi nanulu, i samo mu se oči pobjednički nasmiju jer zna da se sada i u ovom gradiću zna da se nitko ne smije Tariqu tako vući preko puta! Tariq najviše voli gaziti male životinje. Još mu nijedna nije promakla, čak ni ptičice u niskom letu. Sjećam se dok je Alfia i mene vozio po Bhimberu, jedan je pokrupni varan kao metak izletio iz grmlja pretrčavajući na drugu stranu. Žustri manevar pilota i pobjednički osmijeh. Alfio je kriknuo „varan!“, ja sam kriknuo „krokodil!“.

Onda me je Alfio satima uvjeravao da je to bio varan, a ja njega da je to bio krokodil. *Mio amico Siciliano* se znojio ne vjerujući da netko može biti tako zoološki neuk i glup, zapomagao „mamma mia!“, klečao sklopljenih ruku uvjeravajući me i

Neobično oslikani i pretrpani autobusi

gotovo plakao. Onda sam ja popustio i prihvatio da je to možda bio varan, ali od susreta s Tariqom je zasigurno postao krokodil. Uostalom možemo se vratiti i provjeriti kako mu je spljošten trup i uz trup sljepljene noge. Onda je i Alfio popustio.

Za sudar u prometu - nagodba

U Pakistanu ima i autocesta. Ali putevi uz granicu kojima se voze *observeri* uglavnom su strmi i uski, i u njihovim krivinama vreba opasnost. Ja sam se do sada dvaput sudario, jednom u Indiji, jednom u Pakistanu. Vodim računa da u svemu budem neutralan. Oba puta sam čeka policiju satima. Koja nikada nije došla. Nagodba je zakon. I policija ovdje ako dođe uradit će po istom principu. Nisu oni tu da kažu tko je kriv. Svi su krivi. Osiguranja svakako nema, i svi ima da plate popravak na svom prometalu. Ali poslije hrpa papira, prijatelji moji, dok objasniš svakome u UN-u što se dogodilo. Poseban je ugođaj kad se sudariš baš s policijom. To se ne događa svakome. Sada naš prijatelj Zemo može napisati knjigu kako je umalo doživotno ostao zatvoren u Indiji.

Ljepši autobus znak statusa

Većinu puteva u pakistanskom dijelu Kašmira izgradila je vojska po onoj strani brda koja nije vidljiva neprijatelju. Po pakistanskim cestama žure oslikani šareni šalvar kamizima natrpani autobusi, kamioni, traktori, rikše i džipovi. Jedan od zaštitnih znakova Pakistana su njegovi neobično ukrašeni kamioni. Čini se da njihovim vlasnicima nije toliko bitno što njihovi stari Bedfordi mogu, puno je važnije kakav će oni dojam

ostaviti na rodbinu, susjede i prolaznike. U prošlosti dekoracija ornamentima bila je vrlo skupa i samo su neki mogli priuštiti željeno ukrašavanje. Danas će gotovo svatko potrošiti tridesetak tisuća kuna za to uljepšavanje koje je preraslo u tradiciju. Rabi se emajl lak i ornamenti od drveta kojima su obvezno obložena vrata i vjetrotbran na kojima su samo mali otvori kroz koje se može baciti pogled na ostale sudionike u prometu, kao iz tenka. Neizbježna je šarena plastika, naljepnice, metal, koža, staklo, dijelovi odjeće, raznobojne električne žarulje. Slikaju se regionalni i islamski simboli, vaze sa cvijećem, raznovrsni geometrijski oblici, sunce, portreti filmskih zvijezda, svetišta, krajolici, orlovi, paunovi, konji, lavovi, tigrovi, srca probodena strelicama, ženske oči, suze, zastave, ruke u kojima gore baklje. Najskuplji ukras je slika obične dječje cipele, za koju se smatra da štiti kamion od uroka i loših želja drugih ljudi. Po kamionima su ispisani stihovi i mudre poruke. Nad kabinom je obvezno veliki kljun koji kamionu daje izgled moćne lađe. Pa se desetak mornara u šalvar kamizima koji su se ukrkali na palubu ima za što držati. Mirno more, posado u pidžamama! ■

Svečana prisega

Vojnički pozdrav na ulazu u školu i unaprijed određena mjesta za parkiranje vozila, odmah su nam bili signal da je ovdje doista riječ o vojnom objektu u kojem vrijede pravila i standardi vojničkog ponašanja. Dočekao nas je zapovjednik škole koji nas je poveo u svečanu ložu u koju je nakon nekoliko minuta stigao i ministar obrane SADR-a kao i predsjednik vlade te brojni zapovjednici vojnih regija

Iz Zapadne Sahare Karlo PILKO

Vrlo visoke dnevne, ali i noćne temperature, osnovna su obilježja života i rada u alžirskom gradiću Tindoufu. Iako sam u pustinji proveo duže od šest mjeseci, a ovdje sam tek oko desetak dana, teško se privikavam na takve ekstremne uvjete. Čak i po noći, temperatura se rijetko spušta ispod 30 stupnjeva. Rad u Tindoufu u mnogo čemu se razlikuje od onog na TS-u. Ponajprije, ovdje se nalazimo u uredu časnika za vezu MINURSO-a kojem pomažemo u prikupljanju informacija s terena vezanih za život i rad u izbjegličkim kampovima kojih u okolini Tindoufa ima ukupno šest s otprilike 250 000 izbjeglica. Također, svakodnevno pratimo putem Interneta nekoliko novinskih agencija kako bismo dobili što bolji uvid u situaciju na terenu, i ako je moguće predvidjeti neki od slijedećih koraka, kao što su u zadnje vrijeme sve učestalije demonstracije Saharawa u izbjegličkim kampovima. U uredu časnika za vezu, svega nas je osam, od čega su dvojica odsutna na CTO-u, tako da šest ostalih članova ne mogu biti svugdje u svakom trenutku. Uz to,

nepunih tridesetak kilometara od Tindoufa, dakle na alžirskom teritoriju, nalazi se i tzv. glavni grad SADR-a (The Saharawi Arabic Democratic Republic) u kojem se nalaze sve vladine institucije, predsjednički ured, predsjednička rezidencija i sva ministarstva. Važno je napomenuti da ovaj gradić funkcionira kao trenutačno sjedište jer svi Saharawi glavnim gradom Zapadne Sahare smatraju Laayoune, u kojem se nalazi sjedište misije ali i u kojem su vojne snage Kraljevine Maroka. Također, na ovom teritoriju nalazi se i nekoliko vojnih škola ili kampova u kojima se provodi uvježbanje naraštaja vojnika koji nakon obuke budu raspoređeni u neku od vojnih regija.

Posjet vojnoj školi

Ovaj put, imali smo priliku nazočiti svečanoj prisezi novog naraštaja ročnika FPOL-a u jednoj od vojnih škola koja se nalazi duboko u pustinji. U pratnji lokalnog časnika za vezu FPOL-a, zajedno s predstavnicima civilnog dijela MINURSO-a zaputili smo se prema odredištu koje se nalazi u Tindoufu. Nakon osobnih iskustava u pustinji s postrojbama FPOL-a, nisam očekivao da ću ovaj put zateći vrlo dobro organiziranu vojnu ustanovu, urednu i s jednoobrazno odjevenim vojnicima. Vojnički pozdrav na ulazu u školu i unaprijed određena mjesta za parkiranje vozila, odmah su nam bili znak da je ovdje doista riječ o vojnom objektu u kojem vrijede pravila i standardi vojničkog ponašanja. Dočekao nas je zapovjednik škole koji nas je poveo u

svečanu ložu u koju je nakon nekoliko minuta stigao i ministar obrane SADR-a kao i predsjednik vlade te brojni zapovjednici vojnih regija. Cijela ceremonija tekla je prema unaprijed utvrđenom planu i u mnogočemu podsjećala je na svečane prisege u vojarnama Hrvatske vojske. Prijava zamjenika zapovjednika škole, svečano postrojene satnije s naoružanjem, zastavna desetina, kratki govor o povijesti stvaranja oružanih snaga i borbi za samostalnu državu, gromki pljesak uzvanika i začudo tek ponekog roditelja. Nakon što je položena svečana prisega, i dodijeljene pohvale za uspješan završetak obuke, uslijedila je vojna parada "novopečenih" vojnika, uz pratnju malog orkestra s bubnjevima i zvukove koračnice. Nakon toga, satnije su se razmjestile na nekoliko lokacija, svaka sa svojom zadaćom.

Prikaz vojnih vještina

Zadaća prve satnije bio je TT zbor naoružanja i opreme. Mnogo zastarjele opreme i naoružanja, ali još uvijek ubojnog. Sljedeća pokazna vježba izvedena je na terenu za fizičke pripreme gdje nam je na impresivan način demonstrirano fizičko osposobljavanje vojnika FPOL-a. Iduća vježba prikazivala je vod u napadu na skupinu neprijateljskih vojnika u pustinjskim uvjetima i napokon, posljednja vježba odnosila se na bojno ciljanje, gdje su se vojnici pokazali prilično vješti i precizni. Nakon završetka posljednje pokazne vježbe, naše dvočlano izaslanstvo uputilo se u Tindouf. Na posljednjem briefing, iznijeli smo svoja zapažanja te ih saželi u dnevnom izvješću koje je proslijeđeno u Zapovjedništvo misije koje će ga detaljno analizirati, izvući određene zaključke te dati daljnje smjernice. ■

■ Ministar obrane i premijer s gostima i vojnim zapovjednicima FPOL-a

Održana jubilarna 290. sinjska alka

Alka je više od igre, alka je živi spomenik kulture

Dan je alke, 7. kolovoza, dan koji Sinjani iščekuju cijele godine, dan kada se obistinju riječi narodnog pjesnika "Legende će slaviti našu povijest davnu, a mi čuvat tradiciju slavnu"

Vesna PINTARIĆ, snimio Željko STIPANOVIĆ

Ponosni alkari u starinskim viteškim odorama...

Mačkule s bedema starog grada 290. puta zaredom pozvale su narod sinjskoga kraja i Cetinske doline da kao što to čini svake godine, još jednom iznova oživi uspomenu na slavnu i burnu našu prošlost, na hrabrost i junaštvo naših pradedova. Dan je alke, 7. kolovoza, dan koji Sinjani iščekuju cijele go-

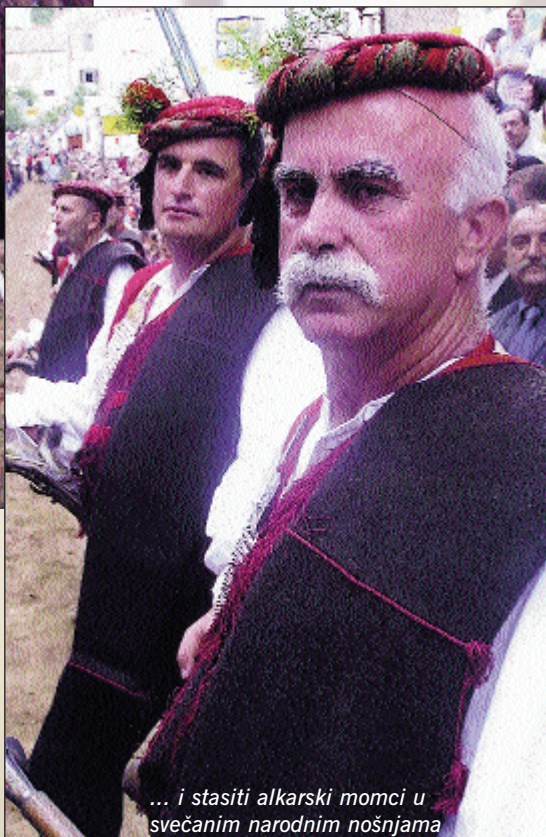
dine, dan kada se obistinju riječi narodnog pjesnika "Legende će slaviti našu povijest davnu, a mi čuvat tradiciju slavnu".

Priča o alki seže u daleku 1715. kada je nekoliko stotina Sinjana tog davnog kolovoza u odlučujućem boju porazila moćnu i daleko brojniju tursku vojsku. U slavu njihova viteštva, hrabrosti i junaštva trči se alka, viteška igra nadmetanja alkara u gađanju kopljem u željeznu alku na galopirajućem konju. Ipak alka je više

od obične igre i pukog nadmetanja u gađanju prstena. Ona je simbol hrvatske pobjede, poraza i patnje, vjere i hrvatskog domoljublja, ona je čin ponosa jednog naroda. Alka je jedinstveni povijesni spektakl, živi spomenik kulture i tradicije koja stoljećima njeguje čestitost, junaštvo, domoljublje, čovječnost i plemenitost naroda Cetinske krajine.

Poštujemo žrtvu i junaštvo naših poginulih

I ove su godine uspomene na tu slavnu prošlost oživjeli alkari jašući starim gradskim ulicama u starinskim viteškim odorama koje su zabljesnule u punom sjaju, bogato izvezene i ukrašene srebrom i perjem s kopljem u ruci i sabljom o bedru, i prateći ih ujednačenim hodom stasiti alkarski momci u svečanim narodnim nošnjama s o pojas zadjevenim kuburama i jataganima, a na ramenu puškama kremenjačama, i sve to uz pratnju truba, bubnjeva, talambasa i limene glazbe. U vojvodinim dvorima posljednji je pregled opreme, oružja i odora sudionika. Alka je mogla početi. Svečana povorka alkarskih momaka u dvoredu na čelu s arambašom, barjaktarom na konju s alkarskim barjakom, vojvodom na čelu i alajčaušem s uzdignutim kopljem na začelju čete alkara kopljanika krenula je prema trkalištu, poklonivši se putem svojoj nebeskoj zaštitnici Čudotvornoj Gospi Sinjskoj.

... i stasiti alkarski momci u svečanim narodnim nošnjama

O.d. alkarskog vojvode Ivan Čikara pozvao je na poštivanje vlastite prošlosti i jedinstvo

Trkalište je već prepuno i u iščekivanju. Svečana povorka uz taktove glazbe prolazi do njegova početka i vraća se do svečane lože. Među uglednim gostima su potpredsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić, posebni izaslanik premijera ministar prosvjete i sporta Dragan Primorac, nekolicina saborskih zastupnika, nadbiskup mons. Marin Barišić, dekan Cetinskog dekanata, župani i dožupani te sinjski gradonačelnik Nikola Tomašević. Sve ih pozdravlja obnašatelj dužnosti alkarskog vojvode Ivan Čikara podsjećajući ukratko na povijest i smisao alke i pozvajući na poštivanje trajnih vrednota i istine, na poštivanje svoje prošlosti bez koje nema ni budućnosti. U ime sretnije i bolje budućnosti ujedno je pozvao sve da budu jedinstveni i da se ne dijelimo, te poštujemo žrtvu, hrabrost i junaštvo svih poginulih hrvatskih branitelja koji nam moraju biti poticaj i nadahnuće u obrani i izgradnji Domovine. Zaželjevši alkariima čvrstu desnicu i oko sokolovo, a momcima držanje dostojno naših predaka 290. alkarsko nadmetanje je moglo početi.

Najponosniji otac Cetinske krajine

Trku je otvorio prošlogodišnji slavodobitnik Nenad Jukić. Svaki od sedamnaest alkara koji su se tog sparnog kolovoškog poslijepodneva jašuci u galopu s uzdignutim kopljem približavali metalnoj visećoj alci željelo je samo jedno. Pogodak u sridu!

I svaki put kad bi se to dogodilo oduševljenje se prolomilo trkalištem, a topovi i trube zaorili s tvrđave.

Mnogi od njih ipak nisu bili sigurne ruke i oka sokolova, naime u tri trke čak je jedanaest alkara promašilo alku, a sedamnaest ih je pogodilo u jedan. Čak ni vrijeme nije išlo na ruku alkariima i u pola trke sivi oblaci što su visjeli nad gradom alkara kao da su ga htjeli potopiti. No alka se unatoč nevjerojatnom pljuskaju nije prekidala. Prorijeđeno gledalište i oni najvjerniji i najvatreniji navijači ipak su ustrajali do kraja. Ni alkariima i alkarskim momcima kiša nije skinula osmjeh s lica. Konačno prolomio se gromoglasan povik. U dva je pogodio alkar Mladen Vučković i s ukupno sedam punata osvojio najviše bodova na ovogodišnjoj alki. U čast slavodobitniku mačkule sa starog grada odjeknule su sinjskim krajem. Sad više na kišu nitko nije obraćao pažnju. Raskvašenim trkalištem još jednom su se postrojili alkari i alkarski momci, a pobjednički plamenac na koplje pobjednika privezao je o.d. alkarskog vojvode Ivan Čikara čestitajući mu na junačkom megdanu. Otac Anđelko, inače peterstruki pobjednik Sinjske alke, u tom je trenutku bio vjerojatno najponosniji i najsretniji otac ne samo sinjskog kraja. Slavodobitnika 290. jubilarne alke Viteško alkarsko društvo nagradilo je zlatnom plakatom alke i zlatnim prstenom s hrvatskim grbom. Jednoglasnom odlukom alkari su odlučili

da osvojene novčane nagrade kako slavodobitnika alke, tako i pobjednička bare i čoje uplate u fond za obranu alkarskog vojvode general bojnika Mirka Norca kao i protekle četiri godine. Inače prethodna dva dana kao svojevrsna uvertira i generalna proba alke trčale su se bara koju je osvojio Ante Poljak, te čoja u kojoj je najbolji bio Joško Marić.

Posebija od dosadašnjih

Ovogodišnja alka ipak je bila posebija od dosadašnjih. Naime alkar Joško Marić doživio je neobičnu prigodu, postao je prvi alkar koji je za protivnika imao sina alkara što dosadašnja bogata alkarska povijest nije još zabilježila. Ovogodišnja jubilarna 290. alka bila je ujedno i posljednji 34. nastup najstarijeg i najiskusnijeg alkara kopljanika u četi, alajčauša Ivana Zorice. Zaobišla su je ove godine i politička pripetavanja ničim ne narušivši njezinu čast i tradiciju. Tek nekoliko manjih problema zbilo se na trkalištu gdje je nekolicina konja, vjerojatno preplašenih bljeskovima fotoaparata ili pak predosjećajući oluju, zbacila iz sedla svoje jahače. No sve to nije umanjilo opći dojam ovogodišnjeg viteškog nadmetanja puku sinjskog i cetinskog kraja kao ni brojnim znatiželjnicima i posjetiteljima uskratilo jedinstven doživljaj. Vjerujem da će svi nakon što joj jednom prisustvuju shvatiti riječi s početka kako alka nije samo igra, ona je puno više od toga... ■

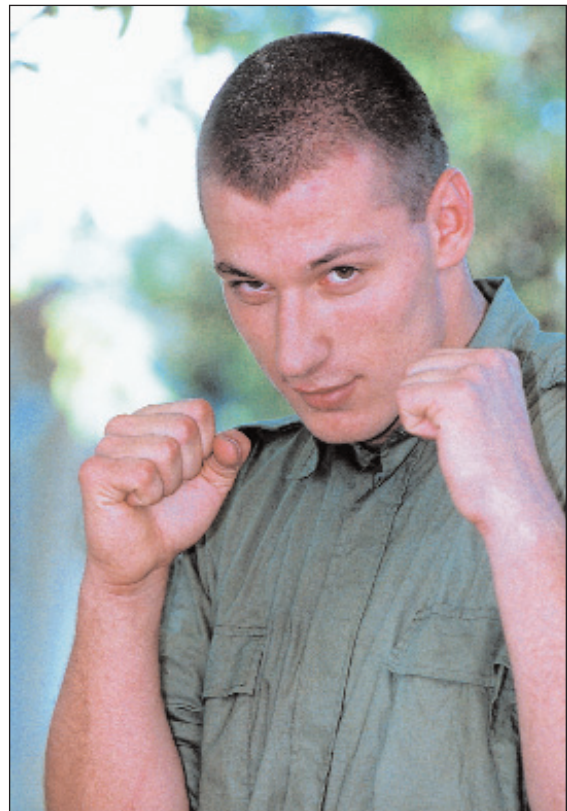
Sudionici jubilarne 290. sinjske alke

Stipan RADIĆ, prvak u tajlandskom boksu i ročnik sportske satnije

Želim osvojiti K-1!

“Imam četiri naslova prvaka Hrvatske, a prošle godine osvojio sam naslov juniorskog prvaka svijeta u low-kicku ili kick-boxu u Italiji, u Marini di Carrara, u kategoriji do 91 kg. Mislim prijeći u profesionalce za otprilike dvije godine. Još sam premlad, ne bih želio od sebe napraviti lovinu. Ja želim biti lovac. I nema kraja dok sve ne osvojim. Konačan cilj je K-1,” u razgovoru nam je rekao ambiciozni Stipan...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN i arhiva kluba “Barun Trenk”

Ime - Stjepan Radić - u hrvatskoj povijesti zauzima jedno od najvažnijih mjesta. Političkoj i državotvornoj povijesti. Što se sporta tiče, riječ “povijest” bila bi pretjerana. Naime, juniorski prvak svijeta u kick-boxu i član kluba “Barun Trenk”, “teškaš” Stipan Radić, ima tek devetnaest godina, tako da je u svezi s njim primjerenije govoriti o budućnosti nego o povijesti. No, suđeci po tome kakve je rezultate dosad postigao i kakve ambicije gaji, jednoga dana bi zasigurno trebao zauzeti istaknuto mjesto u hrvatskom sportu. Naravno, naše prvo pitanje trenutačnom ročniku sportske satnije odnosilo se na asocijacije koje je u nama pobudilo njegovo ime. Ipak, nismo dobili “povijesni” odgovor: “Rođen sam u Zagrebu, ali moj otac je Dalmatinac iz Kijeva. Nije htio da budem Štef, pa sam nazvan dalmatinskom verzijom imena”.

Rođeni ste 1986. U vojsku ste, dakle, otišli mladi. Zašto?

Počeo sam vrlo ozbiljno i intenzivno trenirati, te nizati nekakve uspjehe. Kada sam dobio poziv za vojsku, s roditeljima i trenerima sam se složio da je najbolje da to što prije riješimo, tako da u budućnosti napravim sve što sam isplanirao.

Samo ime tajlandskog boksa govori otkuda potječe. Ipak, znate li nešto više o njegovoj povijesti?

Tajlandski boks se može smatrati najpopularnijim udaračkim sportom. Popularniji je od kick-boxinga, ultimate fighta ili K-1. Postoji priča

da su se u XVIII. stoljeću tajlandski i burmanski vladari posvadaali oko teritorija. Tada još nije bilo mečeva, ali je postojala borilačka vještina koja je sličila ovoj današnjoj. Prvi meč bio je upravo između njih dvojice. U spor nisu željeli umiješati vojsku. Pobjedio je Tajlandanin... Danas je u Tajlandu taj sport masovan, postoje kampovi u kojima mladi boksači ne samo treniraju, nego u njima i žive, spavaju, jedu... Počinju s deset godina i kada navršše 21 već imaju više od 300 mečeva.

Danas vlada prava “inflacija” bori-lačkih sportova. Zašto ste se odlučili baš za ovaj?

Sjećam se da je Branko Cikatić u Domu sportova imao oproštajni meč. Išao sam u peti ili šesti razred i trenirao taekwondo. Tada sam rekao ocu da ću jednoga dana sigurno trenirati tajlandski boks. U srednjoj školi, na nagovor prijatelja, otišao sam do kluba “Barun Trenk”. Nisam znao da je riječ o tajlandskom boksu, samo o nekoj od vještina u kojoj se udara rukama, nogama, koljenima i laktovima. Počeli smo trenirati i ostao sam tamo do danas.

Sa 17 godina prvi meč u ringu

Takva udaračka kombinacija zvuči razorno?

Ljudi koji treniraju tajlandski boks danas su najčvršći borci. I Remy Bonjasky, koji je drugi put zaredom osvojio K-1, dolazi iz tajlandskog boksa. U njemu se primjenjuje takva vrsta tehnike koju samo najot-

porniji mogu izdržati. Udarci koljenima i laktovima stvarno su ubojiti i prodorni. Kad vas “zakvači”, stvarno je bolno.

U četiri i pol godine bavljenja ovim sportom nanizali ste velike uspjehe?

Sa sedamnaest godina imao sam prvi meč u ringu. Bilo je to u Sloveniji i na žalost sam izgubio. No, to je bila i prekretnica. To me natjeralo da “zagrizem” i počnem jače trenirati. I tako, imam četiri naslova prvaka Hrvatske, a prošle godine osvojio sam naslov juniorskog prvaka svijeta u low-kicku ili kick-boxu u Italiji, u Marini di Carrara, u kategoriji do 91 kg. U finalu sam se borio protiv prošlogodišnjeg prvaka svijeta, također Hrvata, Šibenčanina Čikotića. Pobjedio sam na bodove. Pobjeda mi je draga, jer mi je to bilo prvo veliko međunarodno natjecanje, trenirao sam tri mjeseca, dva puta dnevno, uz sparinge s različitim borcima... Nisam uopće izlazio van...

Koja je razlika između tajlandskog i kick-boxa?

U kick-boxu nema udaraca koljenima ni laktovima. U tajlandskom

boksu je specifičan i klinč. Kada dođe do njega, borci se ne razdvajaju, nego se borba tek tada razvija. Tada kreću spomenuti udarci.

Je li Vam draže borbu završiti nokautom ili pobijediti na bodove?

Kao i svakom borcu, draži mi je nokaut. Sad imam stotinjak kila na 198 cm visine, više ne mogu ići na jedan udarac, pa nastaviti "tehnički". Moji su udarci sada razorni. Prenesite moju kilažu u šaku i... to jako boli, mora pokositi čovjeka. Može ga spasiti ili gard ili snažan vrat, pa može primiti mnogo udara. Ipak, ako ne možete nokautom, draga je i pobjeda na bodove.

Je li Vaša snaga stvar prirode ili treninga?

Visina je, naravno, stvar genetike. Noge su mi uvijek bile vrlo jake, a gornji dio trupa sam nadogradio i popunio treninzima.

Svugdje ima prljavih udaraca

Kako je s troškovima?

Neke nadoknađujem ja, a neke treneri. Nemamo velike pomoći izvana, ali sponzora ipak ima. Gura mo kako možemo, nisam još toliko poznata osoba da bi nam netko nešto dao. Dok se ne probijemo na vrh, sve moramo sami.

Hrvatska je mala zemlja koja je dala velik broj vrhunskih boraca. Mislite li nastaviti niz Šafranić-Ci-katić-Filipović?

U rujnu nastupam na svjetskom seniorskom prvenstvu u Maroku i idem ga osvojiti.

Idete na prvo mjesto?!

Bez daljnega! Morate znati da ja danas-sutra želim ući u K-1 i postati drugi Hrvat koji će na njemu pobijediti. Dakle, moram pobjeđivati. Nego, o tome ćemo govoriti kasnije. Maroko je veliki događaj, a nakon njega je iduće godine SP u Tajlandu.

Zasad ste amater. Što je potrebno za prijelaz u profesionalce?

Prije svega iskustvo. Kada ulazite među profesionalce, stječete ga, ali na vrlo težak način. Mogao bih ući u profi thai-box kad hoću, ali u njemu nemate štitnike za noge, glavu i trup kao u amaterskom. U njemu

treba steći iskustvo. Ukoliko uđete među profesionalce bez iskustva, brzo ćete "poginuti". Iskusni borci traže "svježe meso" kako bi ga mogli izudarati. Mislim prijeći među njih za otprilike dvije godine. Još sam premlad, ne bih želio od sebe napraviti lovinu. Ja želim biti lovac. I nema kraja dok sve ne osvojim. Konačni cilj je K-1.

Ima li među profijima više "prljavštine" u borbama?

Svugdje ima prljavih udaraca. I provokacija, spuštanja ruku, izazivajućeg šaptanja na uho u klinču... Ipak, sve je to sport. Nije lako primiti udarce, a teško ih je i davati. Provokacije obično dolaze od onih koji gube i nemoćni su. Tada pokušavaju sve ne bi li vam prodali "navlakušu".

Imate li uzore?

Najviše su mi to roditelji. Da biste nešto naučili, morate prvo primiti

trenirati, jer je to jednostavno takav sport.

Biti sportaš znači ne baviti se prljavim poslovima

Što mislite o komentarima da su dečki iz borilačkih sportova dobri samo za kamatare i zaštitare, te da su puni nedopuštenih stimulativnih sredstava?

Biti sportaš znači ne baviti se prljavim poslovima. Neki su, doduše, prošli svakakvim životnim putevima. Ja sigurno nikada neću raditi kao noćni izbacivač. Njihovo radno vrijeme, kada se mijenja dan za noć, ne pogoduje treninzima (smijeh). Što se tiče steroida i sličnog, izrazito sam protiv njih. Sve treba biti na prirodnoj bazi.

Zbog Mirka Filipovića u Hrvatskoj je vrlo popularan ultimate fight.

Kako Vi gledate na taj sport?

Ovako: taj sport je dobar i naporan, ali za mene jako dosadan. Ne privlači me. Biti pravi borac znači

batine kako bi ih kasnije mogli davati. Dok sam bio neiskusni početnik, imao sam dosta sparinga, i dobivao sam batine. Trener i otac stajali su mi iza leđa i uvijek bili uz mene te mi davali podršku.

Što majka kaže na batine?

Ništa, uopće ne želi gledati moje mečeve. Kad završi borba i ja navečer dođem kući, samo lagano proviri da vidi jesam li čitav. Ne zanima je kako sam prošao. Tata je drukčiji. Ako vidi masnicu, upita što se dogodilo, ja mu odgovorim, a on savjetuje da moram još napornije

stajati na nogama, a ne pasti. Premda, Filipoviću svaka čast. Na njegovim borbama vidi se iz kojeg je sporta došao u pride.

Kako je sada u vojsci? Stignete li trenirati?

Prvo sam bio tri mjeseca u Bjelovaru i htio bih osobito pohvaliti 16. topničko-raketnu brigadu. Čim sam došao dali su mi 3-4 sata vremena dnevno za trening. Kasnije sam dobio premještanje u sportsku satniju gdje mi je fenomenalno. Ispunjavam sve obveze u vojsci, ali i redovito treniram. ■

Dan otvorenih vrata u Zemuniku

U povodu obilježavanja desete godišnjice akcije Oluja u vojarni "Zemunik" organiziran je Dan otvorenih vrata za građanstvo. Posjetitelji su imali jedinstvenu prigodu razgledati izloženu zrakoplovnu tehni-

ku koja je sudjelovala u letačkom programu u Kninu, a najviše pozornosti plijenio je MiG-21, svježe obojan u crveno-bijela polja, popularno nazvan "vatreni".

M. K.

Dobrovoljno davanje krvi

U vojarni "Pukovnik Milivoj Halar" u Dugom Selu 1. kolovoza pripadnici 202. br PZO-a organizirali su u suradnji s Hrvatskim zavodom za transfuzijsku medicinu u Zagrebu akciju dobrovoljnog davanja krvi. Akciji su se pridružili pripadnici 607. pješачke brigade. Ukupno je pristupilo 38 pripadnika. Liječnica Tatjana Mušlin-Kriletić zahvalila je na provedenoj akciji, te ustvrdila kako će na obostrano zadovoljstvo i dalje nastaviti suradnju.

OJI

Završen tečaj u 202. br PZO-a

U vojarni "Pukovnik Milivoj Halar" od 20. srpnja do 3. kolovoza 24. naraštaj ročnih vojnika uspješno je završio tečaj za razvoj temeljnih sposobnosti vođenja pod vodstvom poručnika Stjepana Kovačića. Svrha tečaja bila je osposobiti polaznike za uspješno vođenje i zapovijedanje skupinom u provedbi pojedinačnih zadataka, te zapovijedanje postrojbom u pričuvi, ratu i miru te za aktivno sudjelovanje u obuci ročnih vojnika. Trinaestorici polaznika dodijeljen je čin razvodnika i odgovarajuće dužnosti u postrojbi.

OJI

Tigrovi obilježili Dan pobjede i domovinske zahvalnosti

Dan pobjede i domovinske zahvalnosti u 1. gardijskoj brigadi obilježili su 4. kolovoza svečanim postrojanjem u vojarni "Lušćić" u Karlovcu, polaganjem vijenca ispred križa u vojarni, obilaskom Viteške dvorane sa slikama poginulih pripadnika i misom u crkvi Srca Isusova.

Na svečanom postrojanju nazočnima se obratio načelnik stožera 1. gbr bojnik Ivan Veingartner, a pritom su uručena promaknuća i pohvale. Izaslanstva 1. gbr su istog dana položila vijenac ispred spomenika poginulim *Tigrovima* u vojarni "Croatia" u Zagrebu i zapalila svijeće kod spomenika na Ljubovu. Pod križem u vojarni Svetog Petra u Ogulinu pripadnici

1. gbr zapalili su svijeću za poginule. U Gospiću je služena misa u katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije, a u vojarni Eugena Kvaternika kod spomenika poginulim *Vukovima* položen je vijenac kao i pod križem na groblju u Gospiću.

D.M.

Češko izaslanstvo u 66.bVP-a

Članovi izaslanstva VP-a Republike Češke uz predstavnike UVP-a GS OSRH na čelu sa zamjenikom načelnika UVP-a posjetili su u vojarni "Croatia" 28. srpnja 66.bVP-a u sklopu aktivnosti "Jačanja suradnje vojno-policijskih struktura".

Svrha posjeta bila je bolje upoznavanje specijalnosti i obuke djelatnika 66.bVP-a, ustroj namjenskih snaga VP-a za mirovnu operaciju ISAF, te naučene lekcije VP-a OSRH u operaciji ISAF.

Poseban naglasak dan je ulozi 66.bVP u uvježbavanju i pripremanju pripadnika vodova VP-a za mirovnu misiju ISAF, obuku pripadnika antiterorističke VP, obuku djelatnika za osiguranje VIP, krim.VP i obuku djelatnika Središta za obuku vodiča i službenih pasa "Satnik Krešimir Ivošević" 66.bVP.

U uvježbanost djelatnika gosti su imali prigodu uvjeriti se u metodske-pokaznim vježbama kroz sva četiri spomenuta elementa koje su bile organizirane u vojarni. Poseban dojam na goste ostavila je vježba pripadnika antiterorističke satnije 66.bVP-a na temu: Rješavanje talačke situacije u autobusu.

D.B.

Poziv na sudjelovanje

U organizaciji Hrvatskog društva za vojnu medicinu Hrvatskog liječničkog zbora u hotelu Sheraton u Zagrebu od 20. do 22. listopada održat će se II. hrvatski kongres vojne medicine s međunarodnim sudjelovanjem. Na Kongresu će se obrađivati slijedeće teme: medicina u Domovinskom ratu, ratna kirurgija, posttraumatski stresni poremećaj, forenzička medicina, pomorska, podvodna i hiperbarična medicina kao i slobodne teme, a organizirat će se i okrugli stol na temu medicinski aspekti suvremenog terorizma.

Rok prijave za sudjelovanje na Kongresu je 15. rujna, za dostavu sažetaka je 1. listopada, a rok za radove 22. listopada. Prijave i sažetke potrebno je slati isključivo elektronički: e-mail: info@hdvm.hr; <http://www.hdvm.hr>. Radove slati na adresu: HDVM HLZ, Šubićeva 9, Zagreb, s naznakom za II. kongres vojne medicine.

Američki i talijanski brodovi u posjetu HRM-u

U posjetu HRM-u i gradu Splitu potkraj srpnja boravili su brodovi ratne mornarice SAD-a, amfibijski nosač helikoptera RM SAD USS GRASP (ARS 51) i spasilački brod SAIPAN (LHA-2).

Program protokolarnih aktivnosti započeo je prijamom posada u Zapovjedništvu Flote HRM-a gdje je kapetan bojnog broda Ante Jurjević primio zapovjednika

I dok su časnici HRM-a ispraćali izaslanstvo brodova RM-a SAD-a, u Split je 26. srpnja doplovio i školski jedrenjak talijanske ratne mornarice Palinuro sa 134 člana posade. Talijanski brod kod Šoltanskih vrata dočekaio je patrolni brod Flote HRM-a, koji se pobrinuo za sigurno uplovljenje jedrenjaka u splitsku gradsku luku. Nakon uplovljenja, talijanskim gostima je dobrodošlicu poželio splitsko-dalmatinski župan Ante Sanader, a zatim je zapovjednika broda Palinuro kapetana fregate Stefano Dell'Albu u čijoj je pratnji bio VIZ Republike Italije u RH kapetan bojnog broda Giorgio Guiduzzi primio ispred HRM-a kapetan bojnog broda Ante Jurjević. Tom prigodom je talijansko izaslanstvo upoznato s ustrojem, preustrojem te operativnim stanjem Flote HRM-a. Zapovjednik i posada

Spasilački brod SAIPAN RM SAD-a

broda USS SAIPAN kapetana bojnoga broda R. D. Fitzpatricka i zapovjednika broda RM SAD USS GRASP (ARS 51) kapetana korvete B. Mouma, te zapovjednicu grupe američkih brodova, kapetanicu bojnog broda Donnu Looney koja obnaša počasnu dužnost komodoru u RM-u SAD-a, te predstavnik ureda VIZ-a OS SAD-a.

Kapetan bojnog broda Ante Jurjević upoznao je goste s ustrojem i operativnim stanjem Flote HRM-a, a program posjeta je nastavljen uzvratnim obilaskom broda RM SAD. Za izaslanstva broda RM-a SAD-a priređena su primanja kod župana Splitsko-dalmatinske županije, te splitskog gradonačelnika.

broda Palinuro ugostili su i 15 dočasnika HRM-a, a u Domu HV-a admiral Veri održao je i predavanje za 40-ak pripadnika HRM-a na temu međunarodne vojne integracije. Posjet je organiziran u svrhu provedbe Plana bilateralne vojne suradnje u 2005. godini s Republikom Italijom.

Nastavak i razvoj dobrih odnosa dviju mornarica nastavio se i u konkretnoj stručnoj suradnji, pa su se dvojica dočasnika HRM-a stožerni narednik Marko Stjepanović i nadnarednik Matko Čović ukrkali na jedrenjak Palinuro na kojem su plovili do luke Taranta, a u vremenu od pet dana bila im je organizirana obuka, obavljanje operativnih zadataka i upoznavanje s općom organizacijom na brodu. Inače, Palinuro je jedan od dvaju školskih jedrenjaka talijanskog RM-a, a ime je dobio po kormilaru Eneidina broda. Namijenjen je za obuku dočasnika.

Jedrenjak talijanske ratne mornarice Palinuro

Poštovani gospodine ministre !

Prije godinu dana bio sam na odsluženju vojnog roka u SOVZ HRZ-a i VP 3276 Zagreb. U veljači 2003. od svog Ureda za obranu dobio sam poziv za regrutaciju. Vojno povjerenstvo je donijelo odluku da sam sposoban za služenje vojnog roka i odredili su mi VPD. Naravno bio sam vrlo neodlučan hoću li služiti vojni rok u vojarni ili otići na civilno služenje vojnog roka. Iako su me roditelji nagovarali na civilno služenje vojnog roka, ipak sam odlučio da je bolje služiti vojsku nego ići čistiti po domovima. Kako sam tada imao obrt i odgodu služenja vojnog roka na godinu dana zbog uhodavanja obrta otišao sam u Ured za obranu i rekao da idem služiti vojsku. Tako sam 28. kolovoza 2003. otišao na odsluženje vojnog roka i sada mi je drago što sam časno i pošteno odslužio vojni rok do kraja. Ovim putem želim Vam pohvaliti zapovjedništva u kojima sam služio vojni rok - Zapovjedništvo i SOVZ HRZ 3049-14/2 a naročito zapovjedništvo iz VP 3276 313 logističke brigade. Također želim Vam kazati kako zapovjednici koji su bili u VP 3276 1MSS i 2 MSS nisu samo zapovijedali na radnim akcijama nego su radili zajedno s nama. Ponašali su se prema nama ljudski, ali vojnički. Što su dani više prolazili pri premještanju sam sve više želio biti dočasnik u vojsci. U toj mojoj odluci za vrijeme služenja vojnog roka i nakon toga velika potpora bili su mi zapovjednici iz 313. logističke brigade iz 1MSS, 2MSS. Nažalost nisam prošao na natječaju za DVO, ali nema veze. Ovim putem želim Vam u svoje i u ime svojih kolega ročnika pohvaliti zapovjednike iz MSS-a koji su se zalagali da bi u VP-u 3276 podigli standard kvalitetnijeg života ročnika. U dvije VP u kojima sam boravio nemam primjedbi na čistoću, vojnicima je redovito dopušteno tuširanje, plahete se mijenjaju redovito, odjeću vojnici mogu prati sami ili je zamijeniti u opskrbnom centru za čistu. Hrana je ukusna i raznovrsna. Vrlo je pohvalno da se u oružanim snagama RH postigao tako visok standard življenja. Poštovani ministre neka Vam bude na čast što imate takve zapovjednike koji predvode oružane snage RH. Bila mi je velika čast služiti vojni rok i prisegnuti domovini na čast.

Jedan ročni vojniki

OJJ

F1, nož sa sjevera

TVRTKA Fallkniven poznata je po iznimno kvalitetnim noževima nastalim na tradiciji skandinavskog nožarstva. Postoji od 1984., a osnovana je i djeluje u gradu Bodenu na sjeveroistoku Švedske. Specijalizirali su se za proizvodnju vojnih noževa i noževa za preživljavanje nastalih na temelju iskustava i testiranja u teškim klimatskim uvjetima dalekog sjevera.

Model F1 je proizvod koji je ujedinio važne elemente kao što su dizajn, ergonomija, kvaliteta materijala te ekonomičnost u jedinstven proizvod iznimnih mogućnosti. Ubraja se u kategoriju noža za preživljavanje, odnosno pruža osobama koje su se zatekle podalje od civilizacije mogućnost obavljanja nužnih poslova i preživljavanja u nepogod-

nim okolnostima. Nalazi se u opremi za preživljavanje pilota šved-

skog ratnog zrakoplovstva.

F1 je izvrstan kompromis između snage i praktičnosti. Naime, uobičajeni noževi te namjene imaju sječivo od bar 200 mm i masu od oko četvrt kile i više, a rezultat je snažan i izdržljiv višenamjenski nož. No F1 nudi drukčiji pristup. Sječivo na F1 dugačko je umjerenih 97 mm, a cijeli nož 210 mm. Takve ga dimenzije čine praktičnijim, lakšim za nošenje i rukovanje, osobito nevještom korisniku. Debljina sječiva iznosi 4,5 mm pa nož nije izgubio na snazi i otpornosti zbog manjih di-

menzija. Sječivo je usađeno u dršku cijelom dužinom tako da je nož iznimno čvrst, a masa mu je 150 grama.

Sječivo je od vrhunskog čelika VG10 tvrdoće 59-60 HRC a drška je od sintetičkog materijala Thermo-run. Postoje dvije inačice sječiva, klasična fino polirana čelična, te inačica s crnim zaštitnim slojem CeraCoat koja sječivo dodatno štiti od korozije a sprječava i odbljesak.

Tok se nudi u dvije inačice, standardni otvoreni i zatvoreni koji ima posebni preklopni dio kao kod vojničkog toka za pištolj. Izvodi se u dva modela, od kože ili od sintetičkog materijala Kydex.

M. PETROVIĆ

Amerika završava razvoj svog ramjet projektila

NAKON gotovo dva desetljeća rada USAF s uspjehom privodi kraju razvoj BVR (Beyond Visual Range) projektila zrak-zrak nove generacije. Jedna od temeljnih značajki tog projektila je novi VFDR (Variable Flow Ducted Rocket) raketni pogon koji je u biti inačica ramjet motora. Projekt razvoja novog projektila nalazi se u poprilično zreloj fazi, te je spreman za prva inicijalna letna testiranja.

Inače, to je trenutačno jedini postojeći američki razvojni projekt BVR

projektila s VFDR pogonom, dok istodobno s druge strane europski konzorcij MBDA također razvija BVR inačicu projektila Meteor s ramjet motorom. Prema predviđanjima USAF-a novi projektili mogli bi ući u naoružanje sredinom idućeg desetljeća, odnosno njima bi mogli biti zamijenjeni postojeći projektili AIM-9X Sidewinder i AIM-120 AMRAAM. VFDR pogonjeni projektil svojom veličinom je skoro identičan AMRAAM-u, što ga čini pogodnim za naoružavanje postojećih

platformi ali i borbenih aviona nove generacije poput F/A-22A Raptora i F-35 Joint Strike Fightera. Američki inženjeri razvijaju tri koncepta VFDR projektila. Prvi koncept čine projektili zrak - zrak kratkog i srednjeg dometa; drugi koncept čini projektil zrak-zrak srednjeg dometa s mogućnošću napada i površinskih ciljeva; dok treći koncept predstavlja inačica projektila koja bi bila prikladna za sve tri namjene.

I. SKENDEROVIĆ

Projektil EXTRA

protivničkim ciljevima duboko u pozadini.

Glavne prednosti projektila EXTRA su iznimno velik domet, velika preciznost na tako velikoj udaljenosti, kratko vrijeme leta koje omogućava brzu reakciju na iznenadne događaje, mogućnost djelovanja po tzv. vremenski kritičnim ciljevima. Zbog velike preciznosti smanjena je i mogućnost prouzrokovanja kolateralne štete, odnosno pogadanje civilnih ciljeva i izazivanje civilnih žrtava. Tvrtke se nadaju kako će EXTRA imati dosta stranih narudžbi jer omogućava i manjim vojskama bez snažnog zrakoplovstva precizno djelovanje po udaljenim ciljevima uporabom klasičnog VBR-a.

M. PETROVIĆ

IZRAELSKA tvrtka IMI u suradnji s drugom izraelskom tvrtkom IAI razvila je i sprema se provesti terenska ispitivanja raketnog projektila velikog dometa EXTRA (EXTRA je kratica od EXTENDED Range Artillery).

Projektil ima domet od 150 km i preciznost na cilju od 10 metara. Dugačak je 4 metra, mase od 450 kg, a može ponijeti bojnu glavu mase do 125 kg. Bojna glava može biti kazetna ili jednostruka, ovisno o vrsti cilja i učinku koji se želi postići na cilju.

Ispaljuje se iz VBR-a Lockheed Martin MLRS koji je u sastavu izra-

elske, američke te još nekih drugih vojski. Razvijen je na temelju specifikacija i zahtjeva izraelske vojske, a razvoj su u potpunosti financirale tvrtke. Trenutačno je u razvojnoj fazi, a prve paljbene probe predviđene su za iduću godinu.

Navođenje projektila je inercijalno na temelju GPS-a, a projektil ima plinske potisnike za korekciju putanje tijekom leta.

Podaci o cilju se unose u projektil prije lansiranja, a nakon lansiranja projektil leti i određuje položaj autonomno. Domet projektila je bitno veći u odnosu na današnje projektile pa omogućava djelovanje po

Testiran novi desantni transportni brod klase San Antonio

NAJNOVIJI desantni transportni brod izgrađen za američku ratnu mornaricu, budućeg imena USS San Antonio (program LPD-17), isplovio je potkraj travnja iz brodogradilišta Northrop Grumman Ship Systems u Pascagouli, država Mississippi, SAD, na pokusnu plovidbu u vode Meksičkog zaljeva.

San Antonio je prvi od dvanaest desantnih transportnih brodova koje američka ratna mornarica planira izgraditi za svoje potrebe unutar LPD-17 programa. Gradnja samog broda započela je u lipnju 2000. dok je porinuće bilo u srpnju 2003. godine. Brodovi će zamijeniti LPD-4, LSD-36, LKA-113 i LST-1179 klase desantnih brodova. Primopredaja broda planirana je za

kraj godine. Američka ratna mornarica potpisala je ugovor o gradnji prvih pet brodova s brodogradilištem Northrop Grumman te su prema izjavama svi brodovi u različitim fazama gradnje.

Osnovne karakteristike nove klase desantnih transportnih brodova San Antonio:

- duljina	208,5 m
- širina	31,9 m
- visina	19,0 m
- gaz	7,0 m
- maksimalna istisnina	25,300 t
- brzina u službi	više od 22 čv
- smještaj vojnika za sudjelovanje u desantnim operacijama	699 (maksimalno 800)

Konstrukcija broda izgrađena je od čelika i projektirana je na način da minimizira zamjetljivost samog plovila. Automatizacija i integracija sustava omogućila je smanjenje broja posade na 361 član (prema projektu). Brod ima tri palube s 2323 m² korisnog prostora za prijevoz vozila, 708 m³ korisnog prostora

za prijevoz tereta te spremište goriva veličine 1235 m³.

Sustav naoružanja sastoji se od dva postolja za Mark 31 Mod 0 sustav za lansiranje RAM zemlja-zrak projektila, 2 Mk 46 Mod 1 topova kalibra 30 mm. Dodatno naoružanje sastoji se od 2 Mark 26 Mod 18 automatskih topova kalibra 50 mm. Na samom brodu pripremljena je platforma za Mk 41 sustav za vertikalno lansiranje za Evolved Seasparrow projektele.

Desantni brod pokretat će četiri Colt-Pielstick 2.5 STC dizelska motora svaki snage 7755 kW, imat će dvije osovine na čijim krajevima će se nalaziti propeleri s promjenjivim usponom krila (tzv. CPP). Za opskrbu energijom brinut će se pet dieselskih generatora, svaki snage 2,500 kW.

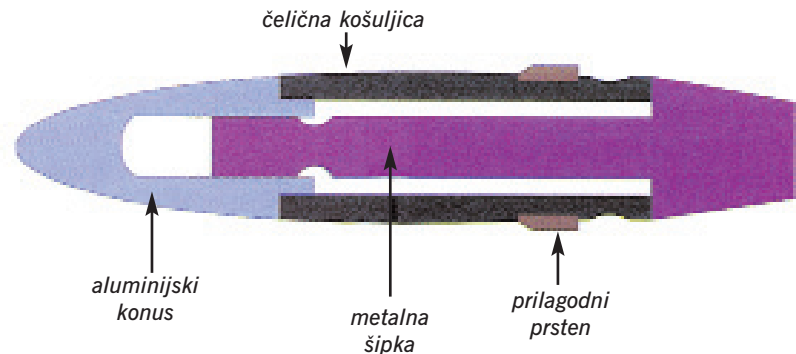
M. PTIĆ GRŽELJ

Streljivo za operacije u gradovima

TVRKA specijalizirana za proizvodnju streljiva Nammo, iz Norveške, i američka vojska razmatraju mogućnost uporabe streljiva TP-R3 za potrebe američkih postrojbi koje djeluju u operacijama koje se izvode u urbanom okolišu. TP-R3 je ustvari vježbovno streljivo razvijeno za potrebe zrakoplovstva. Njime izvorno piloti vježbaju gađanje topom ciljeva na zemlji u brišućem letu. Kod takvog je vježbanja iznimno važno spriječiti mogućnost rikošeta i oštećenje aviona. Rizik rikošeta je s tim streljivom smanjen čak 90%.

Amerikancima je to streljivo zanimljivo jer smanjeni rikošet u uvjetima operacija u urbanom okruženju u konačnici znači i manje kolateralnih žrtava. A u modernim operacijama često je najopasniji protivnik stradavanje civila što se lako može pretvoriti u ozbiljan politički i sigurnosni problem.

TRP-R3 se zasad proizvodi samo u kalibru 20 mm i nabavile su ga švicarska (za uvježbavanje pilota na F/A-18) i norveška (za uvježbavanje

pilota na F-16) vojska. Inačica kalibra 27 mm je na testiranjima, a za potrebe njemačkog zrakoplovstva. Inačice u kalibru 25 i 30 mm su u razvoju. Amerikanci namjeravaju streljivo rabiti na topovima na raznim borbenim vozilima te na letjelicama.

Projektil se sastoji od čelične cijevi omotane oko metalne šipke, a na vrhu je postavljen aluminijski konus. Projektil je balistički identičan klasičnom streljivu, ali nakon udara u cilj raspada se na neaerodinamične fragmente koji lete znatno manje i kraće nego fragmenti kla-

sičnog projektila. U tvrtki tvrde kako se područje mogućeg rikošeta smanjuje do 15 puta u odnosu na klasični projektil.

Potreba za streljivom za topove malog kalibra (20 do 40 mm) u uvjetima urbanih operacija je vrlo velika, a potreba za znatnim smanjivanjem kolateralnih žrtava još je veća. Norveško je streljivo zanimljiv pristup kako osigurati dovoljnu paljbenu moć a istodobno što je moguće više zaštititi nevine koji bi se mogli zateći u zoni borbenog djelovanja.

M. PETROVIĆ

Mornarički jurišnik JH-7A ušao u operativnu uporabu

MORNARIČKI jurišnik JH-7A tvrtke Xian Aircraft Company (XAC), nakon poduzetog razvoja, konačno je ušao u operativnu uporabu u sastavu kineskih zrakoplovnih snaga. Nekoliko je primjeraka, radi početne obuke pilota, dostavljeno 28. zrakoplovnoj diviziji u gradu Hangzhou. Uočeni primjerci letjeli su isključivo danju pojedinačno ili u parovima, bez potkrilnih nosača. Vjeruje se da su opremljeni kineskim motorima WS9, koji su nastali na osnovi motora Spey Mk202 tvrtke Rolls-Royce. Razvoj motora WS9 išao je s dosta muke, a serijska je proizvodnja pokrenuta 2002. uz skromnu proizvodnju od 30 motora godišnje, koja će se s vremenom povećati za barem duplo. Uz probleme s razvojem i proizvodnjom motora, dovršetak razvoja jurišnika JH-7A

otežavali su i problemi s razvojem i proizvodnjom elektroničkih sustava.

U nos novog jurišnika ugrađen je ciljnički radar JL-10A Shen Ying radar koji može otkrivati ciljeve u zraku na udaljenosti od 80 km i ciljeve na zemlji (moru) na udaljenosti od 54 km. Istodobno može pratiti do četiri cilja. Ciljeve u zraku prati na udaljenosti od 40, a ciljeve na zemlji na udaljenosti od 32 km. Za JH-7A razvijen je i navigacijski podvjesnik Blue-Sky koji mu omogućava letenje na visinama od 60 m

brzinom od 900 km/h.

Novo krilo ima četiri podvjesne točke te omogućava da JH-7A nosi teret na devet nosača (osam na krilima i jedan pod trupom), uz mogućnost povećanja na 11. Na nosačima se mogu nositi protubrodski vođeni projektili, proturadarski projektili YJ-91/Kh-31P, laserski ili TV vođeni projektili zrak-zemlja, te laserski vođene bombe. Na krajevima krila JH-7A može nositi projektele zrak-zrak malog dometa PL-8 namijenjene samoodbrani. Zahvaljujući novim motorima JH-7A može ponijeti do devet tona bombi i projektila.

Usporedo s početkom ulaska JH-7A u operativnu uporabu XAC najavljuje početak razvoja još naprednije inačice JH-7B.

T. JANJIĆ

Uspješna afganistanska primjena PRISM modema

NEDAVNO je nizozemsko kraljevsko ratno zrakoplovstvo (Koninklijke Luchtmacht) nabavilo 120 komada PRISM (Photo Reconnaissance Intel Strike Module) modema kojima je opremilo svoje višenamjenske borbene avione F-16A/B MLU. Riječ je o novoj generaciji naprednih data modema namijenjenih prosljeđivanju videoslike iz zone djelovanja drugim korisnicima, odnosno dobivanju videoslike iz drugih izvora. Modeme proizvodi tvrtka Symetrics

Industries. Novom opremom Nizozemska je opremila i svoje avione koji su angažirani u sklopu mandata ISAF-a u Afganistanu, te su tijekom svibnja ove godine imali jednu od prvih uspješnih primjena nove opreme u stvarnim borbenim okolnostima.

Odmah po povratku s jutarnje ophodnje nizozemski Falconi dobili su novu zadaću, te su odmah po opsluživanju poslani u zrak. Radilo se o napadnutom konvoju koalicijskih vozila na sjeveru Afganistana, te su tijekom leta dobili satelitsku sliku s trenutačnom situacijom na terenu oko napadnutih vozila. Po dolasku na zadano područje nizozemski Falconi su uz pružanje zračne zaštite postrojbi na zemlji preuzeli i ulogu "videonadzora" nad područjem djelovanja. Zahvaćene videosnimke, i druge podatke, nizozemske posade potom su prosljeđivale u operativno središte koje je imalo trenutačni uvid u situaciju na terenu, te je s uspjehom moglo upravljati cijelom operacijom.

Ta nizozemska afganistanska epi-

zoda može biti znakovita, odnosno zanimljiva iz najmanje dva razloga. Još jednom se pokazalo kako je izvorno dizajnirani lovački avion F-16 Fighting Falcon, sa svojim brojnim modernizacijama i modifikacijama, izrastao u vrlo učinkovit višenamjenski borbena avion, koji se s lakoćom snalazi u Network Centric okružju u kojem je višestruko iskoristiv. Također, iznova se potvrdilo kako je Network Centric okružje, kao jedno od temeljnih obilježja suvremene bojišnice na kojem su uz "klasična" ubojna sredstva od bitne važnosti razna senzorska i komunikacijska oprema nove generacije, jedno od temeljnih referenci prema kojima se ravna, odnosno oprema suvremena zrakoplovna tehnika.

I. SKENDEROVIĆ

Počela gradnja španjolskih podmornica S80

GRADNJA novih španjolskih podmornica klase S80 počela je početkom travnja ove godine te je porinuće prve podmornice predviđeno za kraj veljače 2010. godine. Glavni zapovjednik COMSUBMAR-a, kapetan Jaime Munos-Delgado otkrio je detalje programa na nedavnoj konferenciji u Londonu. Gradnja druge podmornice započet će u siječnju 2007. godine te u intervalima od godinu dana početak će gradnje ostalih dok će zadnja podmornica biti porinuta u studenom 2014. godine.

Podmornice klase S80 projektirane

su tako da zadovolje mornaričke zahtjeve nakon ere Hladnog rata s većim naglaskom na skupljanje podataka te napad na kopnene ciljeve. Isporuka sonarnog sustava dogovorena je s domaćom tvrtkom SAES te uključuje sustav Solarsub-B i pasivni senzor nazvan Socilsub koji se bazira na poboljšanom DUSV 22.

Podmornice duljine 71 m imat će površinsku istisninu 2000 tona dok će istisnina pod morem iznositi 2300 tona s maksimalnom brzinom ploidbe oko 19 čv. Zračno neovisna propulzija temeljit će se na gori-

vim člancima snage 300 kW.

Primopredaja prve podmornice zakazana je za listopad 2011. godine. Do izgradnje navedenih podmornica, španjolske pomorske snage bazirat će se na dvjema podmornicama klase Daphne (Delfin) i četiri broda klase Agosta (Galerna).

Još uvijek nisu odabrani tip borbenog sustava ili sustav projektila zemlja-zemlja. Projektili koji se natječu za tu zadaću su Tomahawk i Scalp a ispaljivat će se iz šest torpednih cijevi.

M. PTIĆ GRŽELJ

Apsolutno najprofitabilniji proizvod ruske vojne industrije - jedna od brojnih inačica zrakoplova široke "obitelji" Su-27

Perspektive ruskog vojno-industrijskog kompleksa

Od svih segmenata ruskog obrambenog sustava, vojna industrija je pretrpjela najradikalniju transformaciju u proteklom desetljeću

Marinko OGOREC

Nekadašnji ponos SSSR-a - vojno-industrijski kompleks - zbog raspada zemlje, stvaranja novih republika kao i zbog opće gospodarske krize došao je u katastrofalno stanje početkom 90-ih godina prošlog stoljeća. U 1992. godini opseg narudžbi naoružanja i vojne tehnike smanjen je za 67% u odnosu na prethodnu godinu, što je bilo 11-18 puta manje nego u kasnim osamdesetim godinama. Problem je dodatno otežala galopirajuća inflacija, tako da se kao jedina alternativa održanja vojne proizvodnje pokazao izvoz na vanjsko tržište, te masovna konverzija proizvodnje. Međutim,

potkraj osamdesetih godina došlo je do velikog pada izvoza na međunarodnom tržištu, što je dodatno opteretilo vojnu proizvodnju. Ipak, prodaja se ustalila na 3-3,5 milijarde USD, što je omogućilo preživljavanje vojno-industrijskog kompleksa, ali ne i njegov razvoj. Tijekom devedesetih godina izvoz se polako uvećavao, međutim, još uvijek je bio opterećen prethodnim destruktivnim procesima u vojnoj industriji, prije svega gubitkom kvalitetnog stručnog kadra, nedostatkom sredstava za znanstveno-istraživačke programe i sl. Naime, u tom razdoblju došlo je do znatnog smanjenja radne

snage (u vojnoj industriji godišnji odljev iznosio je 0,7% više od planiranog, a u znanstveno-istraživačkim ustanovama 0,9% više), prije svega zbog stagnacije u plaćama (konkretnije, u prvoj polovini 2001. godine prosječna mjesečna plaća u vojnoj industriji još uvijek je iznosila 2926,70 rubalja, odnosno nešto više od 103 USD, dok je u ostaloj industriji u istom razdoblju prosječna plaća bila 3825,60 rubalja).

Vojna industrija koja se niz godina uspješno nosila s američkom, posebice na planu nuklearnog raketnog naoružanja, gotovo je prepolovljena. Konvencionalno naoružanje je drastično izgubilo na kvaliteti kao i sva ostala vojna oprema, osjećao se nedostatak koordinacije djelovanja (prema procjenama britanskog ministarstva obrane iz 1996. proizvodnja tenkova spala je sa 850 primjeraka 1991. na samo 40 primjeraka tri godine kasnije, a 1995. kupljeno je najviše 30 tenkova; ista situacija bila je i s ostalim glavnim oružanim sustavima). U posebno teškoj situaciji bile su zračne snage i ratna mornarica. ■

■ Komercijalno vrlo uspješna dizelska-električna podmornica klase Kilo

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

MV-4 na zračnom testu

Test prijevoza inženjerijske opreme za razminiranje helikopterom CH 47

Dinko MIKULIĆ

Mеду strojevima za razminiranje vlada velika šarolikost, pa je zbog toga prihvaćena njihova podjela u razne kategorije. Kategorija stroja u konačnici određuje njegove taktičke i tehničke mogućnosti i utječe na obavljanje posla na terenu.

Razlikuju se tri kategorije strojeva za razminiranje, laki do 5 t, srednji do 20 t i teški više od 20 tona. U inženjeriji se srednji strojevi planiraju prevoziti transportnim avionom C-130, a laki strojevi helikopterom tipa Chinook CH 47.

Brz i jednostavan transport, odnosno dobra mobilnost stroja važna je zbog nekoliko razloga. Ponajprije, količina strojeva je ograničena i važno je da što više vremena obavljaju temeljnu zadaću. Brz i jednostavan prijevoz u izravnoj je korelaciji s tim. Također je važno ako se stroj može transportirati uobičaje-

nim i dostupnim prijevoznim sredstvima (standardna prikolica, helikopter, transportni avion...). To također smanjuje cijenu jer se ne mora nabavljati i organizirati poseban transport koji najčešće nije pri ruci a i stoji više nego kad se rabe dostupni kapaciteti.

Razne mirovne misije diljem svijeta suočavaju se s minskom opasnošću, a i teren nije uvijek najpristupačniji pa raste važnost zračnog prijevoza.

U skladu sa zahtjevima takvih novih vojnih sposobnosti, laki i srednji strojevi prolaze faze testiranja i vrednovanja. NATO sredstva bi trebala biti ne samo usklađena po standardima i prevoženju, nego i troškovima prijevoza. Američka vojska testira prijevoz lagane i teške vojne tehnike. Najvažniji argument za inženjerijsku opremu je pružanje brze sposobnosti razvoja snaga na-

stupanjem na minski nesigurnom području.

Lekcije naučene u Afganistanu, Iraku, Kosovu i Bosni motivirale su Amerikance da stave naglasak na zaštitu od mina i otpornost na protupešačke i protutenkovske mine primjenjujući strojno razminiranje. Republika Hrvatska je zemlja koja je u svijetu najdalje otišla u humanitarnom strojnom razminiranju. Strojevi koje su nedavno Amerikanci testirali obuhvaćaju i strojeve za grebačke tvrtke DOK-ING i to laki stroj MV-4 i srednji stroj MV-10. Lagani stroj koristi se mlatilicom za razminiranje, a srednji stroj frezom i mlatilicom. Prvi zračni helikopterski test prošao je poznati i prokušani stroj MV-4, uskoro se očekuje test stroja MV-10. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

London pod napadom

Već je dugo većini stručnjaka i građana bilo jasno da London predstavlja poželjnu metu napada raznim terorističkim skupinama - od Irske republikanske armije do čitavog niza raznih grupacija islamskih fundamentalista. Neposrednost te opasnosti ipak nije bila očita u svakodnevnome životu grada

Igor TABAK

Početkom srpnja ove godine život u Londonu bio je bezbrižan kao rijetko kad posljednjih godina. Snižavanje stupnja predmnijevane opasnosti od terorističkoga napada na najnižu razinu od 11. rujna 2001. godine, potkraj lipnja, bilo je uvod u tjedan obilježen teniskim turnirom u Wimbledonu, humanitarnim koncertom Live 8 i konačno dobivanjem organizacije Olimpij-

skih igara 2012. godine, u srijedu 6. srpnja. Nakon okončanja tih javnih svečanosti 1500 je pripadnika londonske gradske policije (od njih ukupno oko 32 000) poslano u Škotsku, ne bi li ondje pomogli pri osiguravanju sastanka zemalja skupine G8, za koji se smatralo kako je primamljiv kako antiglobalistima, tako i teroristima.

Mir je prekinut rano ujutro 7. srpnja kada su gradom odjeknule četiri eksplozije - tri u podzemnoj željeznici te posljednja u jednom od gradskih autobusa. Smrtno je stradalo 56 osoba (52 prolaznika te 4 terorista), dok je ranjeno više stotina prolaznika. Time je London postao poprište najtežeg bombaškog napada u Europi, nakon onog od 11. ožujka 2004. godine u Madridu.

Točno dva tjedna nakon prvog niza napada na London, 21. srpnja, dogodio se i drugi niz eksplozija. Uzorak napada je

otprije poznat - napadnuti su vlakovi podzemne željeznice u blizini postaja Shepherd`s Bush, Warren Street i Oval te autobus linije 26 u ulici Hackney Road. U napadu je ozlijeđen samo jedan od nesuđenih samoubojica, koji je žurno pobjegao s mjesta napada.

Iako napad izgleda vrlo slično onom prvom, prvenstveno po odabiru meta te uporabljenim eksplozivnim napravama, materijalni učinak mu je ispao bitno drukčiji. Naime, iako su sve bombe aktivirane, one nisu detonirale punom snagom. Pretpostavlja se kako je kod eksplozivnih naprava, koje su ponovno bile skrivene u naprtnjačama, eksplodirao samo detonator, a ne i glavina eksploziva. Jednako tako, ovdje nisu na sve četiri lokacije bili bombaši samoubojice, budući je bomba u autobusu ostavljena oko 25 minuta prije eksplozije. ■

■ Razoren gornji kat gradskog autobusa

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Laki protuzračni raketni sustavi

Odlika tih sustava je da su dovoljno laki da se prevoze transportnim avionima i helikopterima, te istodobno pružaju solidne mogućnosti protuzračne obrane

Siniša RADAKOVIĆ

Laki protuzračni raketni sustavi najčešće su namijenjeni bliskoj protuzračnoj obrani snaga na bojišnici iako mogu poslužiti i kao zadnja crta protuzračne obrane posebno važnih objekata. Domet im je u pravilu veći od 10 km iako rijetko prelazi 20 kilometara. Da bi postigli taj domet njihova je masa prevelika da bi ih nosili vojnici te se moraju postaviti na laka terenska vozila ili manje gusjeničare. U engleskom jeziku za njih je udomaćena kratica Shorad (short-range air defence systems - protuzračni sustavi malog dometa).

Suvremeni uvjeti ratovanja u kojima pokretljivost i mogućnost prevoženja

transportnim avionima i helikopterima ima sve veću ulogu Shoradi imaju sve veću važnost jer se zbog svoje kompaktnosti i male mase mogu ukrcati i u manje transportne avione i veće transportne helikoptere. Dometom većim od 10 km mogu se uspješno nositi i protiv takvih ciljeva kao što su borbeni helikopteri naoružani vođenim protuoklopnim projektilima, a njihove bojne glave dovoljno su učinkovite da obore i velike dvomotorne borbene avione. Kako su gotovo svi predviđeni za uporabu u kombinaciji s radarskim i/ili elektrooptičkim sustavima (s dnevnim i

termovizijskim kamerama, te laserskim daljinomjerima) motrenja i navođenja paljbe njihova je učinkovitost velika bez obzira na vremenske uvjete, podjednako danju i noću.

Iako su uglavnom namjenski projektirani sve više tvrtki nudi svoje projekte zrak-zrak malog dometa prilagođene za uporabu u ulozi Shorad sustava. Jedna od tih tvrtki je izraelska

Rafael koja odnedavno na tržištu nudi svoje projekte Python 5 i Derby prilagođene lansiranju sa zemlje. Jedan od prvih kupaca mogla bi biti Indija kojoj Rafael nudi PZO raketni sustav Spyder-SR koji se kori-

sti projektilima zrak-zrak Python i Derby. Sustav se sastoji od vozila-lansera (kamion s pogonom 6x6) na kojem se nalazi lanser koji se može okretati u svih 360 stupnjeva i na koji se mogu postaviti četiri kontejnera s projektilima - predložena kombinacija je dva projektila Python 5 i dva Derby. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Laki PZO raketni sustav Roland

Razarači klase Lanzhou (Project 052C)

Dvije godine nakon porinuća prvog razarača klase Lanzhou polako se otkrivaju njihove tajne

Tomislav JANJIĆ

Ulazak u operativnu uporabu razarača Haikou očekuje se tijekom ove godine

Hrvatski je vojnik o razaračima klase Lanzhou prvi put pisao prije dvije godine (HV broj 99/2003.), neposredno nakon porinuća prvog broda iz te klase i prije nego što je razarač Haikou dodirnuo more. Kako je u to vrijeme bilo dostupno vrlo malo podataka, te se cijeli tekst oslanjao na nepotvrđene podatke i procjene autora (koje su se pokazale točnim) potrebno je da se o tim vrlo naprednim razaračima ponovno piše, nakon što je Lanzhou postao operativan.

Priča o razaračima klase Lanzhou započela je početkom 2003. kad je postalo jasno da razarač na navozu šangajskog brodogradilišta Jiangnan Shipyard nije još jedan u seriji razarača klase Guangzhou već prvi razarač potpuno nove klase. Prve fotografije su pokazale visoko nadgrađe koje je oblikom vrlo podsjećalo na nadgrađe američkih razarača klase Arleigh Burke. Zapadni

su analitičari tada mahom odbijali svaku pomisao da bi na to nadgrađe trebale doći pločaste antene kineskog Aegis radarskog sustava tvrdeći da kineska vojna industrija ne može proizvesti tako kompliciran sustav. Ni nakon porinuća Lanzhou (170) 29. travnja 2003., kad se jasno vidjelo da kineski razarač na bokovima nadgrađa ima četiri velike pločaste radarske antene, zapadni stručnjaci nisu vjerovali da će taj sustav i raditi, navodeći primjer da je sličan sovjetski sustav iz osamdesetih godina prošlog stoljeća neslavno propao. Nakon godine dana opremanja Lanzhou je postao operativan 18. srpnja 2004. i sudjelovao u nekoliko vježbi. Tek nakon što su američki, tajvanski i ja-

panski izvidnički avioni snimili radarsko zračenje s novog kineskog razarača zapadni su stručnjaci priznali da kineski Aegis radarski sustav ipak radi. Morali su priznati da je kineska ratna mornarica, u usporedbi s tehničkim značajkama razarača Shenzhen (Luhai) s razaračima klase Lanzhou napravila razvojni korak od trideset godina.

Kako je drugi razarač klase Lanzhou - Haikou (171) porinut 29. listopada 2003. Amerikanci i dio kineskih susjeda ozbiljno su se zabrinuli da će tim tempom kineska ratna mornarica do 2010. imati više suvremenih razarača od Japana. To se nije dogodilo (barem zasad) jer nakon porinuća Haikoua nije zamijećena gradnja idućeg razarača te klase. Očito je da ni vrh kineske ratne mornarice nije u potpunosti vjerovao hoće li tako napredna tehnologija uspješno djelovati pa je odlučio za početak izgraditi samo dva razarača. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Razvoj mlaznih aviona 1937. - 1950.

Jakovljevi Jak-15

Najveća vrijednost serije lovačkih aviona Jak-15/17/23 je činjenica da su pomogli u širenju tehnologije turbo-mlaznih borbenih aviona na sovjetske saveznice u tadašnjoj Europi

Domagoj MIČIĆ

Iako je to danas pomalo teško povjerovati lovački avioni projektirani u Projektnom birou Aleksandra Sergejevića Jakovljeva činili su osnovicu ratnog zrakoplovstva Sovjetskog Saveza tijekom II. svjetskog rata. Nastao 15. siječnja 1934. kao OKB-115, A. S. Jakovljev projektirao je do kraja tridesetih godina prošlog stoljeća uglavnom se bavio razvojem lakih eksperimentalnih i transportnih aviona. Tek 1938., na izravan zahtjev sovjetskog ratnog zrakoplovstva za suvremenim lovcem koji će zamijeniti zastarjeli Polikarpov I-16, OKB-115 se uključio sa svojim projektom I-26. Prvi je I-26 poletio u ožujku 1939., niti šest mjeseci prije njemačkog napada na

Poljsku. Unatoč potpisanoj paktu o nenapadanju s nacističkom Njemačkom dolazak njemačkih trupa na granice Sovjetskog Saveza potaknuo je veliki plan naoružavanja sovjetske vojske. U taj plan idealno se uklopio I-26 koji je dobio službenu oznaku Jak-1. Određen je hitan početak serijske proizvodnje i prve postrojbe opremljene novim lovcem sudjelovale su na prvomajskoj paradu 1940. Takav brzi ulazak u serijsku proizvodnju ostavio je tragove na pouzdanosti aviona, ali su svi nedostaci uglavnom otklonjeni do njemačkog napada na Sovjetski Savez 22. lipnja 1941. U tim ranim borbama tijekom ljeta i jeseni 1941. Jak-1 se pokazao jedinim sovjetskim

lovcem koji se mogao uspješno nositi s njemačkim Messerschmittima Bf 105F i Focke-Wulfovima Fw 190A. Zbog toga ne čudi podatak da je sveukupno proizvedeno 8800 lovaca Jak-1.

Na osnovama Jak-a 1 nastao je lovac Jak-7. Sa snažnijim motorom i jačim naoružanjem u odnosu na Jak-1 pokazao se još boljim lovcem te je proizvedeno 6120 komada. Usporedo s nastankom Jak-7 Jakovljev je projektirao i lovac Jak-3, koji će kasnije postati osnova za razvoj mlaznog lovca Jak-15. Zbog složenije konstrukcije, koja je cijela bila od metala, ukupno je proizvedeno "samo" 4130 komada Jak-3. Unatoč tome Jak-3 se i danas smatra najuspješnijim Jakovljevim lovcem II. svjetskog rata. Na temelju iskustava stečenih s Jak-7 i Jak-3 Jakovljev je projektirao i lovac Jak-9, koji je zbog velikog doleta (osobito inačica Jak-9D) postao osnovni lovac sovjetskog zrakoplovstva na kraju II. svjetskog rata. U nekoliko različitih inačica ukupno je napravljeno 14 240 primjeraka lovca Jak-9. ■

Jak-3M na čijoj je osnovi nastao Jak-15

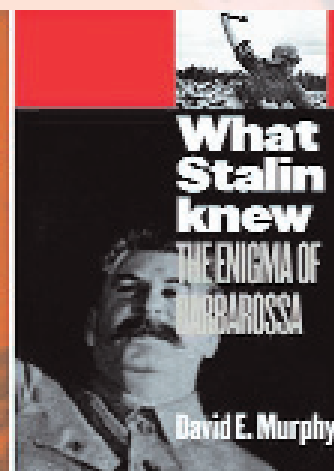
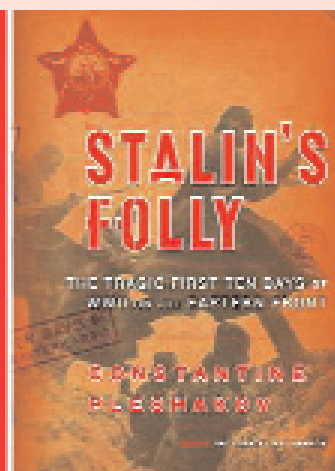
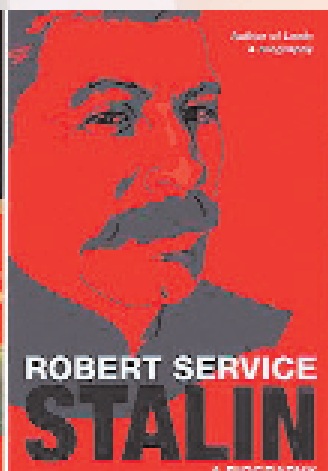
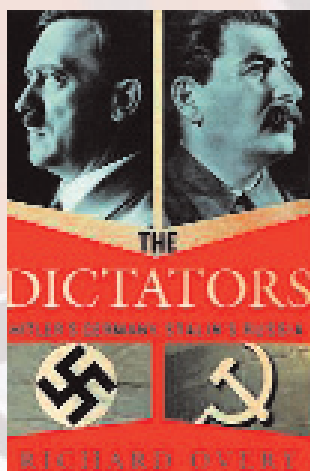
*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Staljin i njegov teror pod povećalom svjetskih izdavača knjiga

Rehabilitacija i/ili povijesne činjenice

Je li na djelu rehabilitacija jednog od najvećih zločinaca XX. stoljeća ili je svijet još uvijek pod dojmom otvaranja dijela bivših sovjetskih arhiva, svatko sam treba zaključiti, no, činjenica je da su police svjetskih knjižara pune knjiga o Staljinu u kojima se raspravlja o ulozi bivšeg sovjetskog lidera u pobjedi nad nacizmom i nasilnoj smrti desetaka milijuna ljudi nakon II. svj. rata

Neven MILADIN

U godini kada svijet na različite načine obilježava 60. obljetnicu pobjede nad nacizmom, a mnogi još prepričavaju lipanjsku spektakularnu i dosad najskuplju vojnu paradu u Moskvi, evokacija na lidera bivšeg Sovjetskog Saveza, koji je prepoznat kao jedan od najvećih ljudskih monstura u povijesti, doista je pomalo neshvatljiva. Josif Visarionovič Staljin predvodio je SSSR u pobjedi nad nacizmom, to je činjenica, no, neka njegova djela u to vrijeme, a pogotovo nakon završetka II. svj. rata definitivno ne pripadaju dijelu povijesti kojim bi se ta velika zemlja trebala ponositi.

Unatoč spoznajama i dokazima o smrtnim kaznama, gulazima i ubojstvu desetaka milijuna sunarodnjaka, u proteklih nekoliko mjeseci uvelike se povećala prodaja knjiga o Staljinu, ali, što je osobito zanimljivo, povećao se i broj autora čije su knjige o tom lideru izašle ove godine. Ako je suditi po glasu javnosti u određenim dijelovima Rusije i komentarima pojedinih autora spomenutih knjiga, čini se da je na djelu

Staljinova rehabilitacija, pa čak se dovodi u pitanje i njegova uloga u zločinima koji su počinjeni. Tako je, primjerice, poput bombe odjeknula izjava jednog od štovatelja Josifa Staljina, inače vrlo uglednog pravnika zaposlenog u institucijama ru-

Novoobjavljene knjige nerijetko "pričaju" o Staljinu kroz priče s bojišta, s jedne strane veličajući žar borbe ruskih vojnika, a s druge objašnjavaju da su se upravo ti vojnici nerijetko nalazili u situaciji jurišanja bez oružja (uzimali su puške od poginulih drugova, nerijetko imajući tek nekoliko metaka u spremnicima) doslovce između dvije vatre. Ispred njih nalazili su se njemački vojnici u obrani, a iza njih ruski komesari koji su teškim strojnicama ubijali sve koji su odustajali od napada. Upravo takva "taktika" plod je Staljinova bolesnog uma, razočaranog Hitlerovom prijevarom, tj. kršenjem sporazuma Molotov-Ribbentrop.

skog grada Orela, da "dosad nitko nije dokazao njegovu umiješanost u smrt 27 milijuna ljudi", a neki od autora novih knjiga, koje su tek stigle na tržište, čak neizravno tvrde da i sam Vladimir Putin tako misli.

Glasnost otvorila arhive

Desetljećima su znanstvenici sa Zapada nagađali o ruskim žrtvama u II. svj. ratu i žrtvama terora Staljinovih čistki nakon poraza nacističke Njemačke. Sovjetski arhivi bili su zatvoreni, a javnost pod nadzorom tajne policije nije imala hrabrosti govoriti o gulazima i Sibiru, strijeljanjima i tamnicama. Stvari su nabolje krenule tek s pojavom *Glasnosti* u bivšem Sovjetskom Savezu u kasnim 80-im godinama prošlog stoljeća, a prvi zaključci zapadnih znanstvenika objavljeni su tijekom posljednjeg desetljeća prošlog stoljeća.

Ipak, kako je javnosti postao dostupan samo mali dio arhivske građe, tako i svijet još uvijek nije mogao spoznati što se sve događalo sa SSSR-om od napada Njemačke do Staljinove smrti. Štoviše, znanstveni

krugovi današnjice vrlo glasno pri-govaraju Vladimiru Putinu da je nakon djelomičnog otvaranja arhiva neka građa postala još tajnija, a pogled u prošlost doslovce mutniji. Zato još uvijek ne postoje odgovori na brojna pitanja vezana uz broj žrtava Staljinovog terora, pa čak ni broj časnika koje je Staljin tijekom rata pogubio pod optužbom antisovjetizma.

Stoga nova izdanja koja su objavljena, kao i ona koja se tek pripremaju, mogu, ali i ne moraju, ponuditi nove spoznaje i činjenice o Staljinu i njegovom državnom aparatu. Čini se da se događa posve ista stvar kakva se događala prije nekoliko godina kada je tržište bilo preplavljeno knjigama o Hitleru. Ipak, za razliku od neupitno najvećeg zločinca XX. st. čiji je psihološki profil razmatran i kroz životni put i politički program objavljen u "Mein Kampf", o Staljinu se piše kroz objašnjavanje njegove fascinacije stavom koji je proizveo toliko zla.

KGB-ovci, ruski samuraji

Donald Rayfield napisao je knjigu "Staljin i njegovi sljedbenici: Tiranin i oni koji su ubijali zbog njega" (izdavač Random House), te na 541. stranici objašnjava kako je nakon godina terora države koju je vodila tajna policija "staljinizam postao dio ruske svijesti, ukorijenjen poput infekcije u tijelo ruske politike". Također, za aktualnog ruskog predsjednika i njegovu politiku autor kaže kako se "niti ne pokušava distancirati od Staljinovog holokasta, već ga prešućuje i, štoviše, slavi Staljina kao pobjednika, a KGB-ovce kao ruske samuraje".

Drugi autor, Robert Service ("Staljin: Biografija", 715 stranica, izdavač Belknap Harvard) tvrdi da je Staljin bio "kompleksna osoba", ali ne poput Hitlera paranoični shizofrenik, već je "imao poremećaj ličnosti koji je tek na granici s paranoičnom shizofrenijom". No, i Rayfield i Service pronalaze sličnosti Staljina i Hitlera upravo u glorifikaciji samog sebe te upotrebi terora i egzekucija u jačanju svog ega i vlasti.

Treći autor, Richard Overy ("Diktator: Hitlerova Njemačka, Staljinova

U jeku proslave 60. obljetnice završetka II. svj. rata u brojnim gradovima bivšeg SSSR-a (a poglavito u Rusiji) organizirana su masovna okupljanja građana u znak potpore bivšem čelnom čovjeku Sovjetskog Saveza. Staljin je na tim skupovima doslovce rehabilitiran, a u nekim mjestima glamuroznim svečanostima otkriveni su spomenici bivšem diktatoru (uvjerljivo najveći spomenik postavljen je u ruskom gradu Orelu). Zanimljivo je i da je u nizu novih knjiga tek jedan ruski autor, te da izdavač niti jedne knjige nije s prostora Rusije ili barem bivšeg SSSR-a već u pravilu iz SAD-a i Velike Britanije.

Rusija" 849 stranica, izdavač Norton) pronalazi konkretne sličnosti i malobrojne različitosti između Staljina i Hitlera zaključujući da su obojica diktatora svoju vlast temeljili na osobnoj snazi i teroru. Tu sličnost argumentira i znanom Staljinovom izjavom danom nedugo nakon potpisivanja sporazuma Molotov-Ribbentrop o rusko-njemačkom nenapadanju kako bi "Rusija i Njemačka zajedno bile nepobjedive". Tu izjavu i tada su mnogi protumačili kao potajnu Staljinovu želju, no, ostala je neostvarena možda i zbog Hitlerove gramzljivosti, prijevare i napada na Sovjetski Savez.

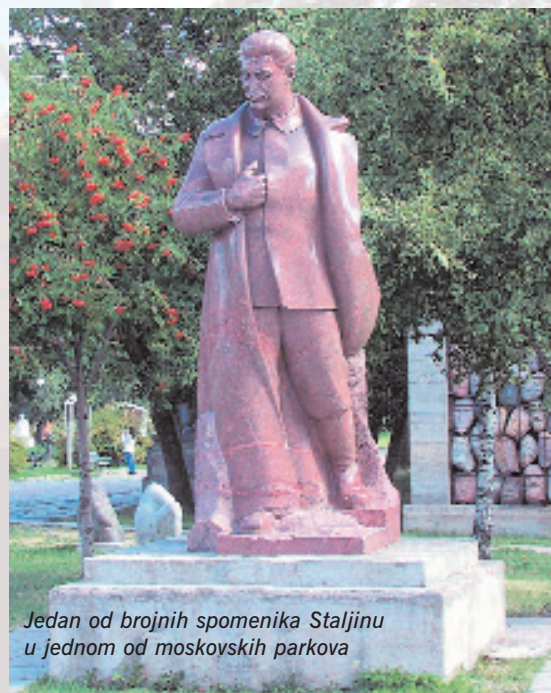
Prijevara "vrijedna" 27 milijuna

Upravo ta njemačka prijevara i problem Staljinova slijepog vjerovanja nacističkom kolegi čiji je konačni epilog bio brojanje milijuna žrtava (SSSR često nije ni bilježio sve svoje žrtve, te je to jedan od razloga da se ukupan broj ruskih žrtava u II. svj. ratu može samo nagađati) pokušava se razotkriti u dvjema knjigama. Bivši operativac američke CIA-e David E. Murphy u knjizi "Koliko je Staljin znao: Enigma operacije Barbarossa" (310 stranica, izdavač Yale) iznosi nepobitne dokaze da su sovjetski obavještajci više puta upozoravali Staljina na njemački napad, a ruski autor Constantine Pleshakov ("Staljinova glupost: Tragičnih deset dana Drugog

svjetskog rata na istočnom frontu", 326 stranica, izdavač Houghton Mifflin) objašnjava katastrofalne posljedice Staljinova nepovjerenja prema informacijama koje je dobio kroz kratke autentične priče samih sudionika prvih dana njemačkog Blitzkriega na Sovjetski Savez.

Oba autora kao posljedicu navode već znane potpuno nepotrebne žrtve na bojištu, ali i u redovima Glavnog stožera gdje su generalske glave padale brzinom onih na obrambenim crtama. Upravo ta suluda nespremnost ruskih armija zbog povrijeđenog ega samog Staljina predmet je razmatranja povjesničara, pa tako i dvojice spomenutih autora.

Na kraju, broj od otprilike 27 milijuna sovjetskih žrtava, među kojima je iznimno velik broj smaknutih strijeljanjima, umrlih u gulazima ili su ubijeni na neki drugi način, autori tvrde, mogao je biti višestruko manji. Staljin se sa svojim neistomišljenicima nerijetko obračunavao s potpuno istim žarom s kakvim se obračunavao s nacizmom i upravo to neke knjige pokušavaju dokumentirati i objasniti. Upravo stoga nije neobično da je Staljin realno prikazan ne samo kao monstrum, već i prava katastrofa za svoj narod. Na žalost, postoje i oni koji još uvijek ne shvaćaju (ili ne prihvaćaju) istinu o Josifu Visarionoviču Staljinu. ■

Jedan od brojnih spomenika Staljinu u jednom od moskovskih parkova

Vjekoslav Šaravanja: "10 000 djece bez roditelja u Domovinskom ratu", Slavonski Brod, 2001.

Ovo je svojevrsna spomen-knjiga za deset tisuća djece poginulih, umrlih i nestalih hrvatskih branitelja u Domovinskom ratu, a brojka je određena u vrijeme prvoga izdanja. U knjizi su iznesene brojne tragične sudbine i zločini koje su počinili pojedini pripadnici srpskog i muslimanskog naroda nad Hrvatima katolicima, zbog čega je oko 10 000 hrvatske djece ostalo bez jednog ili oba roditelja i drugih najbližih osoba. U zaključnom dijelu knjige nalaze se razmišljanja kardinala Franje Kuharića, te ratnih udovica i majki, koja predstavljaju svojevrsni evanđeoski poziv svima koji su na najdublji način ožalošćeni u Domovinskom ratu. Kako autor dr. sc. don Šaravanja u proslavu knjige navodi, ideju za ovu spomen-knjigu dobio je od Obiteljskog centra katoličke župe Duha Svetoga u Slavovskom Brodu, kojeg je prije više od 30 godina s više različitih obiteljskih programa utemeljio tamošnji župnik, mons. Marko Majstorović. "Neka ova knjiga bude svjedočanstvo dobročiniteljima, a ohrabrenje roditeljima koji su uspjeli preživjeti da istinski, s poštovanjem pamte tolike žrtve. Djeci neka pomogne izgraditi solidarnost sa svima koji nose ožiljke strahota rata i spremnost da pomognu u liječenju ratnih rana", zapisao je u proslavu knjige nadbiskup vrhbosanski kardinal Vinko Puljić.

Nikolina PETAN

17. kolovoza 1998. Clinton priznao aferu Lewinsky

Na saslušanju koje je internom televizijom obavljeno između Bijele kuće i savezne sudnice, američki predsjednik Bill Clinton priznao je seksualnu vezu s Monicom Lewinsky. Istu večer predsjednik Clinton svoje priznanje putem televizije objavio cijelom svijetu. Kako je kasnije dokazano, u ljubavnoj aferi između pripravnice Monice Lewinsky i predsjednika Billa Clintona od studenog 1995. do travnja 1996. dogodilo se više od deset seksualnih kontakata. Prvi put seksualne afere američkog predsjednika izašle su na vidjelo početkom 1998., kada ga je zbog seksualnog iskorištavanja tužila Paula Jones. Na tom suđenju Clinton je pod zakletvom izjavio kako nije imao nikakve veze s Monicom Lewinsky, a zbog tog lažnog svjedočenja postao je drugi američki predsjednik, nakon Andrewa Johnsona 1868., kojem je suđeno pred američkim Senatom. Američki senatori su 12. veljače 1999. odlučivali o tome može li Clinton ostati predsjednik ili ga treba smijeniti. Za osudu je bila potrebna dvotrećinska većina, no glasovanje je bilo 50:50 pa je Clinton oslobođen krivice što mu je omogućilo da završi svoj drugi četverogodišnji mandat na mjestu američkog predsjednika.

25. kolovoza 325. Prvi nikejski koncil

U Nikeji, na maloazijskom poluotoku, današnjem Izniku, održan je prvi opći kršćanski sabor, a otvorio ga je u svibnju 325. preobraćenik, rimski car Konstantin I. Do crkvenog raskola 1054. održano je sedam ekumenskih koncila koje priznaju i katolička i pravoslavna crkva, od kojih su dva održana u Nikeji. Ekumenski koncil, ili sinod, sazivao se u izvanrednoj situaciji kada su se trebala razmotriti neka važna crkvena pitanja. Prvi nikejski koncil osudio je različite hereze unutar kršćanstva, osobito arijevsku koju je zastupao Arije iz Aleksandrije, tumačeći da Isus nije istovjetan s Bogom Ocem zato što je rođen poput čovjeka. Temeljni je zaključak Nikejskog koncila donesen 24. kolovoza 325. - utvrđena istobitnost Oca i Sina i Duha Svetoga, s tim da je Isus Krist Sinova zemaljska inkarnacija.

Leon RIZMAUL

FILMOTEKA

Što je muškarac bez brkova (premijera na festivalu u Puli)

- hrvatska komedija (109 min.)
- produkcija: HRT, FIZ, HFS i Vizije
- redatelj: Hrvoje Hribar
- glavni glumci: Leon Lučev, Zrinka Cvitešić, Ivo Gregurević, Bojan Navojec

Glavna godišnja smotra hrvatskog igranog filma u Puli u ovogodišnjoj je konkurenciji predstavila sedam novih, uglavnom vrlo dobrih filmova. I taman kada se činilo da će ovogodišnji festival proći bez ikakvih problema, Hrvoje Hribar i njegov novi film *Što je muškarac bez brkova* potvrdili su činjenicu da na svakoj Puli nešto ne štima. Naime, film su od samog početka pratile sudske tužbe (prije nekoliko mjeseci scenaristi su uspjeli ishoditi sudsku zabranu prikazivanja filma zbog neisplaćenih honorara), no one su zbog festivala u Puli nakratko stornirane. Hribar se kleo da je film dovršen i da će biti prikazan pred publikom u Areni, ali na kraju je prikazan samo na novinarskoj projekciji i rijetki su ga imali prigodu vidjeti, a među njima i ja. Iako je film osrednje kvalitete, njegova kopija je ono što je izazvalo veliko negodovanje prisutnih. Poludovršena kopija filma bila je u iznimno lošem stanju (povremeno zvučno nemontirana, ponegdje bez slike, ponegdje bez specijalnih efekata), što je izazivalo podsmjeh prisutnih. Inače, priča filma govori o maloj zajednici u zadarskom zaleđu u kojoj se lokalna udovica zaljubljuje u svećenika. Ako tome dodate i njegovog brata blizanca, časnika Hrvatske vojske na vojnim vježbama, dobivate savršenu podlogu za filmsku komediju. No, ovdje to nije dovoljno iskorišteno. Scenarij kao da je namjerno pročišćen od brojnih humorističnih dijelova koje je autor romana, po kojem je film snimljen, Ante Tomić s razlogom napisao. Hrvoje Hribar, pak, to nije bio u stanju, ali je i ovdje, kao i u svom prethodnom filmu *Puška za uspavlivanje*, pokazao veliki talent za iznimnu suptilnost međuglumačke interakcije. Iako kritiku nije uspio zadovoljiti, Hribar je ipak uspio napraviti populistički film i nema sumnje da će kada se dovrši i popravi film biti jedan od najpopularnijih i najgledanijih u našim kinima.

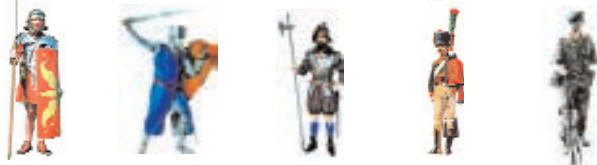
Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Stablo vjere

"S ovoga mjesta, obilježenog patnjom brojnih žrtava i mržnjom krvnika, želim poručiti da u ovoj zemlji i u ovome narodu ima toliko dobrih ljudi i toliko dobrih mogućnosti da svi skupa imamo pravo s nadom i optimizmom gledati u budućnost. Ne smijemo dopustiti da naš vidokrug budućnosti bude sužen i oslikan mračnim bojama niti pak zasnovan jedino na nečijim izvješćima i procjenama. Ovo je trenutak kada bi našom domovinom snažno trebala odjekivati ona Kristova riječ tako draga Ivanu Pavlu II: 'Ne bojte se!' Ne bojte se, narode moj, ne bojte se! Jedini pravi gospodar povijesti je Bog. On je izvor naše snage, vjere i nada-nja", poručio je kardinal Josip Bozanić propovijedajući na misi o 60-oj obljetnici partizanskog i komunističkog zločina u Maceljskoj šumi. Te kardinalove snažne riječi ohrabrenja danas treba staviti u srce i zalijevati svakodnevnim pouzdanjem, praštanjem i nadom, koji su kao sunce, kiša i zrak neophodni kako bi izraslo stablo naše vjere koje će nas i druge štiti od svakodnevnih žega i oluja.

Mirko ČOSIĆ

Francuska zbrka s odorama

Zbog slobodnijeg načina odijevanja i dodavanja pojedinih dijelova, mnoge je vojne povjesničare u najmanju ruku zaboljela glava jer ustvrditi točno kako su francuske odore u razdoblju od 1940. do 1944. izgledale, najvjerojatnije je nemoguće.

Posebice je to teško ustvrditi za postrojbe koje su se u Europu vratile iz ponekog udaljenog kutka. Ne smije se ispustiti iz vida da su u vrijeme francuske predaje 1940. godine posebne francuske armije postojale u Sjevernoj Africi, Ekvatorskoj Africi, Siriji, Libanonu, Somaliji, na otocima Južnih mora i u Zapadnoj Indiji.

Godine 1939. najveća francuska armija u Africi imala je čak 15 pješačkih i jednu konjičku diviziju, pomoćne postrojbe da se i ne spominju. Tijekom svibnja i lipnja 1940. od tog se broja pet divizija vratilo u Pariz, a šest ih je bilo poslano na Bliski istok. Istodobno, drugih je deset francuskih divizija bilo u području Tunisa i Maroka. U uvjetima francuske predaje što se broja ljudi tiče te su postrojbe bile znatno smanjene, a daljnja ih je demobilizacija dodatno oslabila. U skladu s tim, kad su se Saveznici godine 1942. iskrcali u sjevernoj Africi, u Tunisu je postojalo još samo pet omanjih divizija u odorama, te s naoružanjem i opremom još iz 1939. godine: francusku je vojsku tada valjalo u potpunosti reorganizirati.

U međuvremenu, postrojbe su se pomiješale s pripadnicima **Slobodnih francuskih snaga** u Egiptu i Čadu koje su pak opremljene bile u britanskom stilu i koje se ni u kojem slučaju ne smije poistovjećivati s Afričkom armijom. Ubrzo su te snage bile opremljene američkim naoružanjem i opremom i pojačane novou-novačenim korpusima.

Proizlazi da je godine 1944. **Slobodna francuska armija** bila prava zbirka odora: afričke trupe bile su u franko-britansko-američkom stilu, a glasovita **Leclercova 2. oklopna divizija** postala je poprilično amerikanizirana, dok su pripadnici postrojba stacioniranih u Velikoj Britaniji uglavnom nosili i britanske odore, tek s francuskim znakovljem i pojedinim oznakama. K tome, neke su regimente zadržale svoju originalnu francusku opremu. Primjerice, **marokanski strijelci** zadržali su svoje kacige i opremu iz 1935., uključujući duge ogrtače, pa čak i puške proizvedene još 1916. Jedna od najčudnijih mješavina bila je već spomenuta **2. oklopna divizija** u sklopu koje su bili i **marinski strijelci**, noseći lakoprepoznatljive kape koje drugi vojnici nisu nosili.

Jurica MILETIĆ

www.worldwar1.com

Stranica www.worldwar1.com možda je jedna od najboljih stranica o I. svjetskom ratu, s mnoštvom linkova, podataka i fotografija. Vrlo je jednostavno uređena, bez suvišnih *bannera*, *pop-up* prozora i ostalih reklama, a preglednost joj je vrlo velika. *Home page* "skriva" nekoliko zamki, pa ukoliko

posjetitelj prvi put dođe na site može mu se dogoditi da previdi neke zanimljive linkove. Ponajprije se to odnosi na prvu fotografiju na stranici, umjetničkoj slici **Gilberta Hollidaya, Ypres, Christmas, 1917**, koja je istodobno link na podstranicu s fotografijama i podacima o nekim slavim vojnicima. Primjerice, može se pronaći kratak tekst o slavnom pilotu **Barunu Manfredu von Richthofenu**, poznatijem kao **Crveni Barun**, te ne baš prečesto viđene fotografije snimljene tijekom bitaka. Site je prepun linkova na razne podstranice na kojima se u pravilu opisuju događaji s određenih bojišnica, a sve je *začinjeno* fotografijama i slikama čiji su originalni u najpoznatijim svjetskim vojnim i inim muzejima. Najveći dio fotografija može se downloadati u srednjoj rezoluciji, što je, kad je u pitanju I. svjetski rat, velika rijetkost na Internetu. Site svakako treba preporučiti svima koje zanima svjetska vojna povijest, ali i onima koje zanima samo dio nje. Ima se što naučiti!

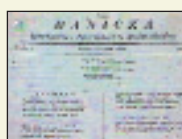
Ivan BELINEC

KVIZ

pripremila M. PERVAN STIPIĆ

1. Autor prvog tiskanog prijevoda Biblije na hrvatski jezik god.1831. bio je:

- A Matija Petar Katančić
- B Antun Kanižlić
- C Bartol Kašić

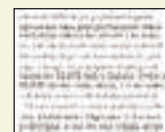

2. Prve novine pisane hrvatskim jezikom pojavile su se 1806. i zvale su se:

- A *Novine horvatske*
- B *Kraljski Dalmatin*
- C *Zora dalmatinska*

3. Latinicu kao pismo Hrvati u potpunosti usvajaju:

- A potkraj XV. st.
- B potkraj XVI. st.
- C potkraj XVII.st.

4. Pjesmu "*Himna slobodi*" napisao je:

- A Friedrich Schiller
- B Antin Gustav Matoš
- C Ivan Gundulić

5. Pjesnik narodnog preporoda bio je i nositelj generalskog čina:

- A Antun Mihanović
- B Ivan Mažuranić
- C Petar Preradović

Reference: 10-20-30-40-50

MINISTARSTVO OBRANE RH

Služba za gospodarenje nekretninama

Pula, grad star 3000 godina, u kojem se spaja staro i novo, i u kojem su nadahnuto proveli poznati pisci i kompozitori, obiluje mnogobrojnim kulturnim spomenicima i mnoštvom turističkih objekata te nizom prekrasnih plaža koje su smještene u blizini i izvan grada pod zaštitom brojnih šumara.

Hotel "Veli Jože" kapaciteta 120 ležaja zadovoljiva kategoriju hotela s dvije zvjezdice. Smješten je u liern gradskom središtu te pruža usluge smještaja u dvokrevetnim, trokrevetnim sobama i apartmanima. Neposredna blizina gradske plaže Valkane i gradskog središta zadovoljava potrebe gostiju za ljepotom prirode, mora i povijesnog naslijeđa stare gradske jezgre. Otvoren je tijekom cijele godine, a neposredna blizina Doma hrvatskih branitelja, u kojem se nalazi jedna od najljepših kavana u gradu, kavana "Mozart", pružit će kako dnevni užitak opuštanja, tako večernji izlazak uz plesnu glazbu.

Hotel "Veli Jože"

Bečka 7

52000 Pula

tel.: 052 / 551-182, 551-320

fax: 052 / 214-240

Split, gospodarsko, kulturno, prometno, turističko središte Dalmacije, zahvaljujući dugogodišnjoj turističkoj tradiciji, te brojnim kulturnim znamenitostima, privlači brojne goste tijekom cijele godine.

Hotel "Zagreb", smješten u turističkom naselju "Duilovo", ima kapacitet 180 ležaja u dvokrevetnim, trokrevetnim sobama i apartmanima, i otvoren je cijele godine.

Turističko naselje "Duilovo" obiluje brojnim sportsko-rekreativnim sadržajima, te ima i vlastitu plažu.

Zbog blizine gradskog središta, hotel "Zagreb" je pogodno mjesto za održavanje seminara, kongresa i raznih svečanih domjenaka te se tako u potpunosti kvalitetom usluge uklapa u turističku ponudu regije u kojoj je smješten.

Hotel "Zagreb"

Duilovo, Put Duilova 23

21000 Split

tel.: 021 / 353-260

fax: 021 / 353-202

